

ВІСНИК *української громади в Хорватії* **VJESNIK** *ukrajinske zajednice u Hrvatskoj*

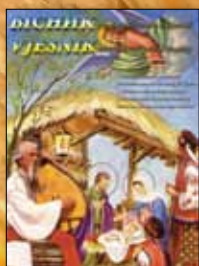
Вуковар, липень 2011 – номер 14

Vukovar, srpanj 2011 – broj 14

З Днем Незалежності!

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske

ЗМІСТ

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

- 4 Урочисте прийняття з нагоди 20-ої річниці Незалежності України. *Оксана Мартинюк*
- 4 Вітання Української громади Республіки Хорватія із Днем незалежності України.
- 4 Привітання Світового Конгресу Українців з нагоди 20-ої річниці Незалежності України. *Евген Чолій, Стефан Романів*
- 5 Провід Світового Конгресу Українців зустрівся з Главою Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішим Святославом.
- 5 Президент Світового Конгресу Українців зустрівся з Патріархом Філаретом. З українських ЗМІ підготував Віктор Филіма
- 5 Ukrajinska Vlada donijela je odredbu za olakšavanje procedure dobivanja viza. *Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj*
- 5 Кабінет Міністрів України прийняв нові правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну. *Посольство України в Республіці Хорватія*
- 6 Izbori za vijeća i predstavnike ukrajinske nacionalne manjine. *Irena Jurista Nagy*
- 7 Вибори до обласних, міських і районних рад у Хорватії. *Віктор Филіма*
- 7 Izbori za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba. *Irena Nagy Jurista*
- 8 Вийшла з друку нова книга "Русалка Дністрова". *Оксана Мартинюк*
- 9 Iz tiska je izašla nova knjiga "Rusalka Dnjistrova". *Predgovor "Rusalka Dnjistrova"*
- 10 Redovita godišnja izvještajna skupština Ukrajinske zajednice Grada Zagreba. *Irena Jurista Nagy*
- 11 Redovita godišnja izvještajna skupština UKPD "Lesja Ukrajinka" - Osijek. *Lidija Sturko*
- 12 Український будинок у Вуковарі. *Тетяна Рамач*

MEDIJI O NAMA

- 13 Riječki "Pagliacci" - dojmliiva i živa predstava. *Ramiro Palmić, Novi List*

ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ - DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA

- 14 Дні української культури у Вуковарі. *Тетяна Рамач*
- 17 Маніфестація Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка "Не забудь". *Тетяна Денисюк*
- 18 Koncert – Prezentacija UKPD "Dnjipro" iz Rijeke "Ne zaboravi". *Jesenska Miškov*
- 20 Відгуки про маніфестацію УКПТ "Дніпро" Рієка. *Ольга Камінська*
- 21 Dojmovi nakon prve manifestacije UKPD "Dnjipro" - Rijeke "Ne zaboravi". *Marta Martinčić*
- 23 Ljetna škola 2011. *Oksana Martinjuk*
- 24 Літня школа 2011. *Тетяна Рамач*
- 26 U Slavavskom Brodu obilježena 25. godišnjica Čornobyjske katastrofe. *Jesenska Miškov*

ЦЕРКВА - НАШ ГОЛОВНИЙ ОСЕРЕДОК

- 27 Ukrajinski korijeni Pape Ivana Pavla II. *Marina Čuturić*

ЦІКАВО ЗНАТИ! - ZANIMLJIVOSTI

- 28 Михайло Косач - видатний вчений-математик, фізик - метеоролог, письменник, перекладач та брат Лесі Українки. *Олеся Мартинюк*
- 30 Рослини — символи України "Ой у вишневому садочку...". *Тетяна Рамач*

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Vidauev: **Українська громада Республіки Хорватія**
Stjepana Supanca 18, 32 000 Vukovar
Tel/Fax: **032/493-224**
e-mail: **ukr.hromada_hr@yahoo.com**
MB: **2331748**
Žiro račun u Hipo Alpe-Adria banci: **2500009-1102188395**
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: **098/1933288**
e-mail: **vjesnikuz@gmail.com**
ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **850 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

Za vidauev: **Іван Семенюк**
Za izdavača: **Ivan Semenjuk**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Михайло Семенюк, Остап Филіма, Микола Застрижний, Марія Мелешко, Єсенка Миськів, Міхаела Волпе, Лідія Хас, Оксана Стурко, Тетяна Рамач і Віктор Филіма**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Mihajlo Semenjuk, Ostap Filima, Nikola Zastrizni, Marija Meleško, Jesenska Miškov, Mihaela Volpe, Lidija Has, Oksana Sturko, Tetjana Ramač i Viktor Filima**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

Урочисте прийняття з нагоди 20-ї річниці Незалежності України

● Посол України в РХ Олександр Левченко

Посольство України в Республіці Хорватія 6 вересня 2011 року провело в Загребі, в готелі "Антунович" урочисте прийняття з нагоди 20-ї річниці Незалежності України.

На урочистій зустрічі були присутні представники Уряду РХ, депутати Хорватського Сабору (парламенту),

представники органів центральної та регіональної виконавчої влади, духовенства, засобів масової інформації, наукових і культурних закладів, торгово-економічних кіл, голови і представники культурних товариств, представники української діаспори та інших національних меншин Хорватії.

Урочисте прийняття відкрив Посол України в Республіці Хорватія Олександр Левченко, привітавши присутніх з важливим державним святом України – Днем Незалежності. Його Ексценція у привітальній промові згадав доброзичливу взаємність хорватського і українського народів, які між першими визнали незалежність один одного.

Побажавши всім здоров'я і добробуту, Посол України закликав присутніх до дружнього спілкування в теплій, гостинній атмосфері під мелодії найкращих українських пісень. ●

Оксана Мартинюк

Українська громада Республіки Хорватія Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske

Українська громада Республіки Хорватія щиро вітає українську громадськість із Днем незалежності України – найбільшим національним святом Української держави!

Двадцять років тому Україна стала на шлях національного відродження, духовної свободи, економічного зростання та культурного піднесення.

Нехай процвітання України буде спільним обов'язком усіх українців світу, а їх серця сповнені гордістю, що вони – українці!

Бажаємо усім здоров'я, миру, добробуту, успіхів та наснаги в усіх справах.

**Благословенна у віках земля
З хлібами щедрими під небом синім.
Велично й впевнено зійшла зоря
Нової України!**

Привітання Світового Конгресу Українців з нагоди 20-ї річниці Незалежності України

**СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ
CONGRÈS MONDIAL UKRAINIEN**

**UKRAINIAN WORLD CONGRESS
CONGRESO MUNDIAL UCRANIO**

Двадцять років тому, 24 серпня 1991 року, все світове українство з надзвичайним піднесенням сприйняло звістку про урочисте проголошення Акту незалежності України та створення самостійної Української держави, що здійснило споконвічне прагнення українців бути державним народом та одночасно засвідчило розпад тоталітарної радянської імперії.

Неоціненний Божий дар незалежності став торжеством над багатовіковим поневоленням, безпощадним нищенням усяких проявів українського національного духу, геноцидом та голодоморами, якими наші вороги хотіли упокорити Україну та утримувати її в довічному рабстві.

Світовий Конгрес Українців вітає весь український народ з 20-ю річницею незалежності України та вірить, що з Божою допомогою вона подолає теперішні кризи та стане цілком демократичною, українською та європейською державою.

"Світовий Конгрес Українців закликає весь український народ вірити в свої сили та жертвовно і віддано працювати для добра України, об'єднуючись навколо ідеї української державності," – заявив президент Світового Конгресу Українців Євген Чолій. ●

Євген Чолій
Президент

Стефан Романів
Генеральний секретар

Провід Світового Конгресу Українців зустрівся з Головою Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішим Святославом

• С. Романів, Блаженніший Святослав (Шевчук), Е. Чолій та А. Лозинський

У День Незалежності України, 24 серпня, Блаженніший Святослав, Глава УГКЦ, прийняв офіційних представників Світового конгресу українців (СКУ). У цей день до резиденції Глави УГКЦ прибули: Євген Чолій, Президент СКУ, Стефан Романів, Генеральний секретар СКУ, та Аскольд Лозинський, попередній Президент СКУ.

Гості привітали Предстоятеля УГКЦ із призначенням на відповідальний уряд Глави УГКЦ та запевнили у своїй підтримці всіх ініціатив, скерованих на добро українського

народу. Крім того, вони просили про призначення офіційного представника УГКЦ до Ради директорів СКУ. Було також наголошено на важливості ефективної діяльності Ради Церков при Світовому конгресі українців та на потребі оновлення її роботи.

А Блаженніший Святослав звернув увагу на важливість світового українства не тільки у справі розвитку і збереження української культури, а й, передусім, у діяльності розбудови незалежності України. Крім того, він підкреслив велику роль світового українства в розбудові українського світу "відповідно до сучасних реалій життя українців".

Глава УГКЦ також розповів очільникам СКУ про завершальні роботи будівництва Патріаршого центру УГКЦ у Києві та запросив долучитися до спорудження пам'ятника П. Куліша, І. Пулюя, І. Нечуй-Левицького: перекладачів Біблії на українську мову. Пам'ятник буде встановлений на території Патріаршого центру.

"Таким чином ми зможемо уприсутнити світове українство біля нашого Патріаршого собору. Адже переклад Святого Письма українською мовою було важливим українотворчим елементом розвитку української ідентичності", – зазначив Предстоятель УГКЦ. •

Президент Світового Конгресу Українців зустрівся з Патріархом Філаретом

• Євген Чолій, Патріарх Філарет

У Києві, 25 серпня 2011 року, у Патріаршій резиденції, відбулась зустріч президента Світового Конгресу Українців (СКУ) Євгена Чолія з Головою Української Православної Церкви Київського Патріархату (УПЦ КП),

Святійшим Патріархом Філаретом.

Євген Чолій привітав Патріарха з 20-ю річницею незалежності України та ознайомив з діяльністю СКУ щодо захисту людських і національних прав українців в Україні і за її межами, відстоювання демократичних цінностей в Україні і розширення зв'язків СКУ з високими міжнародними організаціями.

У ході зустрічі було обговорено питання про сучасні події в Україні, у тому числі й про утилки УПЦ КП, та про важливість подальшої співпраці між СКУ та УПЦ КП.

На завершення президент СКУ запевнив Патріарха Філарета в тому, що СКУ буде й далі відстоювати інтереси українців та здійснювати моніторинг подій щодо УПЦ КП. •

З українських ЗМІ підготував Віктор Филима

Ukrajinska Vlada donijela je odredbu za olakšavanje procedure dobivanje viza

Prvog lipnja 2011. godine Ukrajinska Vlada donijela je odredbu za olakšavanje procedure dobivanje viza, sukladno s kojom kratkoročne vize državljanima Republike Hrvatske u Ukrajinu mogu biti izdane bez donošenja diplomatskom predstavništvu Ukrajine u inozemstvu pozivnog pisma od strane-primatelja. Također, odlučeno je da osim slučajeva predviđenih međuvladinim Sporazumom između RH i Ukrajine o uzajamnim putovanjima građana od 23.07.06., vize izdaju se besplatno isto i za djecu starije do 6 godine.

Spomenuta odluka će stupiti na snagu 10. rujna 2011. godine Korak Ukrajinske Vlade za liberalizaciju vizne procedure za hrvatske državljane donesen je u cilju razvoja i praktične realizacije načela dobrosusjedskog partnerstva između Republike Hrvatske i Ukrajine, aktiviziranja obostranih kontakata u svim područjima uzajamnih odnosa te u svrhu privlačenja stranih turista u Ukrajinu. •

Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj

Кабінет Міністрів України прийняв нові правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну

Кабінет Міністрів України прийняв нові правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну 1 червня 2011 року Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову №567 про нові Правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну. Одним з положень даної Постанови введено спрощену процедуру оформлення віз для громадян деяких країн, в тому числі, Хорватії, згідно з яким не вимагається запрошення приймаючої сторони при отриманні короткострокових віз (перебування до 90 днів протягом півроку). Зазначений крок здійснено Урядом

України з метою заохочення громадян Хорватії відвідати Україну та для інтенсифікації контактів в економічній, культурній, науковій та інших важливих для двостороннього розвитку сферах.

Постанова набуває чинності 10 вересня 2011 року.

З повним текстом можна ознайомитися на офіційному сайті Верховної Ради України <http://zakon1.rada.gov.ua> •

Посольство України в Республіці Хорватія

Izbori za vijeća i predstavnike ukrajinske nacionalne manjine

U Republici Hrvatskoj na županijskoj, gradskoj i općinskoj razini koje je raspisala Vlada Republike Hrvatske 10. srpnja 2011. godine održani su izbori za vijeća i predstavnike ukrajinske nacionalne manjine.

Ukrajinska nacionalna manjina je već tradicionalno jedna od najaktivnijih nacionalnih manjina na izborima za

vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, a velik odaziv birača (21.11%) potvrđuje interes ukrajinske manjine u Hrvatskoj za očuvanjem nacionalnog identiteta, ukrajinskog jezika i kulture.

Sukladno rezultatima Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske izabrani su slijedeći kandidati:

za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine
Grada Zagreba:
Viktor Filima

za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine
Grada Slavenskog Broda:
Nikola Zastrižni

za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine
Sisačko-moslavačke županije:
Mirko Fedak

za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine
Općine Bebrina:
Željko Koropatnicki

za Predstavnicu ukrajinske nacionalne manjine
Općine Lipovljani:
Ivanka Slota

za Predstavnicu ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko - srijemske županije:
Nataša Vovk

za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine
Brodsko-posavske županije:
Mihajlo Semenjuk

za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine
Općine Bogdanovci:
Miroslav Vovk

U Vijeće ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara: **Vasilj Voras, Marija Semenjuk Simeunović, Slavko Vasilek, Ivica Baran, Vera Matušinski, Emilijan Liščuk, Vladimir Matušinski, Igor Semenjuk, Larisa Uglješić, Željko Mazurek, Nina Dacić, Nikola Vasilek, Zora Vojtkiv, Jozo Kavalko i Nada Vatrlić.**

Irena Jurista Nagy

Світовий Конгрес Українців щиро вітає всіх представників української меншини, які 10 липня 2011 р. перемогли на виборах до обласних, міських і районних рад Хорватії.

Світовий Конгрес Українців бажає Вам міцного здоров'я, сили і натхнення для майбутньої праці на благо української громади в Хорватії та для добра України і всього українського народу.

Світовий Конгрес Українців

Svjetski kongres Ukrajinaca srdačno pozdravlja sve predstavnike ukrajinske manjine koji 10. srpnja izabrani na izborima za predstavnike ukrajinske manjine na županijskoj, gradskoj i općinskoj razini u Hrvatskoj.

Svjetski kongres Ukrajinaca želi Vam dobro zdravlje, snagu i nadahnuće za budući rad ukrajinske zajednice u Hrvatskoj i za dobro Ukrajine i ukrajinskog naroda. •

Svjetski kongres Ukrajinaca

Вибори до обласних, міських і районних рад у Хорватії

Десятого липня 2011 року відбулися вибори, котрі призначив Уряд Республіки Хорватія для депутатів від української меншини до обласних, міських і районних рад у Хорватії. Українська національна меншина вже традиційно одна за найактивніших меншин на виборах і українці на цих виборах демократичним шляхом обрали своїх представників до обласних, міських і районних рад у Хорватії:

У столиці Загребі: **Віктор Филіма** – Представник української національної меншини міста Загреба.

У Сісачко-мославачкій жупанії (області): **Мірко Федак** – Представник української національної меншини Сісачко-мославачкої жупанії (області).

У районі Липовляни: **Іванка Слота** – Представник української національної меншини району Липовляни.

У Бродсько-посавській жупанії (області): **Михайло Семенюк** – Представник української національної меншини Бродсько-посавської жупанії (області),

У м.Славонський Брод: **Микола Застрижний** – Представник української національної меншини міста Славонський Брод.

У районі Бебріна: **Желько Коропатницький** – Представник української національної меншини району Бебріна.

У Вуковарсько-сріємській жупанії (області): **Наташа Вовк** – Представник української національної меншини Вуковарсько-сріємської жупанії (області).

У м. Вуковар: **Василь Ворас, Марія Семенюк Сімеунович, Славко Василик, Івіца Баран, Вера Матушинська, Омелян Ліщук, Володимир Матушинський, Ігор Семенюк, Лариса Угешіч, Желько Мазурик, Ніна Даціч, Микола Василик, Зора Войтків, Йозо Кавалко і Нада Ватраль** - Рада української національної меншини міста Вуковара.

У районі Богданівці: **Мирослав Вовк** - Представник української національної меншини району Богданівці. ●

Віктор Филіма

Izbori za Predstavnika ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba

U nedjelju 10. srpnja 2011. godine u Zagrebu su se održali izbori za Predstavnika ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba u zagradi Gradskog poglavarstva Grada Zagreba. Na izborima su sudjelovala tri kandidata Viktor Filima (kandidat Ukrajinske zajednice Grada Zagreba), Slavko Burda (kandidat KPD RiU Zagreba) i Jevgenij Paščenko (kandidat "Horus"). Vrijedi primjetiti kako se broj birača ukrajinske nacionalne manjine u Zagrebu značajno povećao (335).

Na izbore se odazvalo 88 birača (26,27%), a prema službenim razultatima Gradskog izbornog povjerenstva na izborima je pobjedio kandidat Ukrajinske zajednice Grada Zagreba:

1. **Viktor Filima** (Ukrajinska zajednica Grada Zagreba) - 39 glasova
2. **Slavko Burda** (KPD RiU Zagreba) - 29 glasova
3. **Jevgenij Paščenko** ("Horus") - 20 glasova

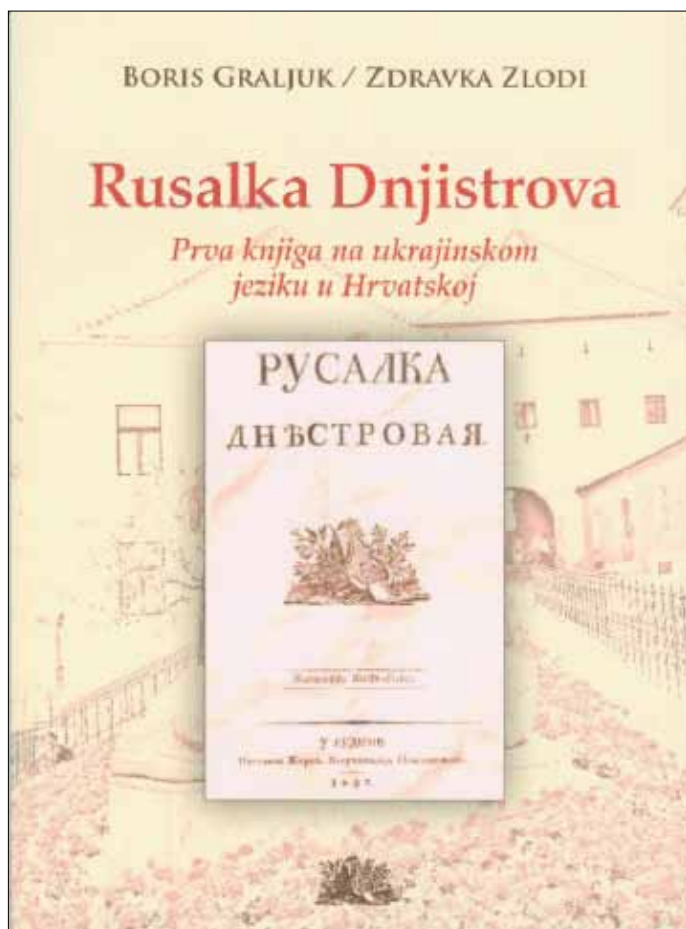
Irena Nagy Jurista

Ukrajinska zajednica Grada Zagreba

*zahvaljuje se svim Ukrajincima u Zagrebu koji su izašli na izbore
za predstavnika ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba 10. srpnja
2011. godine.*

Вийшла з друку нова книга “Русалка Дністрова”

За сприяння Ради за національні меншини Республіки Хорватія Українська громада РХ і Хорватсько-українське товариство видали ще одну цінну книгу авторів Бориса Гральяка та Здравки Злоді, яка характеризує схожість та позитивні взаємні відносини крізь роки, історію двох країн: Хорватії і України.

Це своєрідне видання можна назвати “книга в книзі”, адже автори у своїй праці зібрали матеріали про історію видання в Будапешті 1837 року “Русалки Дністрової” - першої книги українською народною мовою та про її легендарних авторів – галицьке літературне угруповання інтелектуалів під символічною назвою “Руська трійця” (М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький).

Автори звертають увагу читача на складне становище українського та інших слов'янських народів на зламі XVIII і XIX століття. Вони наголошують, що своєрідним епіцентром українських рухів відродження на території земель Австро-Угорщини була Галичина, де в 30-их роках XIX століття в колі семінаристів Греко-католицької семінарії у Львові народилася ініціатива становлення української народної мови, а в 1833-1837 рр. з цією ж метою саме там сформовано “Руську трійцю”. На сторінках своєї книги автори розкривають факти з історії та культурного життя західно-українських земель, створюють картину формування та інтелектуального

розвитку “Руської трійці”. Показують обставини видання та зміст “Русалки”, які викликали велику увагу слов'янофільських кіл, державних інституцій та тогочасних світських і церковних властей у Львові.

Ознайомлюючи читача з біографіями діячів “Руської трійці”, автори підкреслюють їх літературний зв'язок з іншими передовими слов'янськими письменниками, зокрема відзначають Маркіяна Шашкевича та Ігната Алозія Брліча і його працю “Граматики хорватської мови”.

Окреме місце в книзі відведено альманаху “Зоря” - першій літературній збірці українською народною мовою в Галичині, яка була попередником і, можливо, поштовхом для видання альманаха “Русалка Дністрова”.

У книзі розкриті і подальшу долю “Русалки” та згадані діячі зі слов'янських інтелектуальних угруповань, які позитивно вплинули на те, щоб альманах отримав дозвіл на продаж і читання. Серед тих добродійників згадані і хорвати Антун Курелац, Антун Нагі, а також словенський мовознавець Варфоломій Єрней Копітар, який відіграв вирішальну роль в подальшій долі книги.

До читача донесені відомості, що хорватські читачі ознайомилися з українським альманахом відразу після його опублікування (1837 р.), оскільки під час пошуку заборонених книг на теренах Імперії в рамках слідчого процесу в книгарні Еміла Хіршфелда у Загребі було знайдено 11 екземплярів “Русалки Дністрової”.

На жаль, актуальний перегляд архівів та книжкових фондів відповідних просвітницьких інституцій свідчить, що в Загребі нині не знайдено жодного екземпляру книги. Але можна надіятись, що хорватський примірник “Русалки Дністрової” все ж таки зберігся в якійсь приватній колекції.

Так чи інакше, але наразі відомо, що книга, яку видали в Загребі 2011 року Борис Гральяк і Здравка Злоді, дає право зробити висновок, що культурна та інтелектуальна співпраця між хорватами та українцями існувала і була значно багатішою.

Цього року виповнюється 200-а річниця від народження Маркіяна Шашкевича та 175-а річниця друку першої книги, написаної українською мовою в західній Україні і з'явлення її в Загребі. З цієї нагоди доречним було бажання авторів донести до хорватських, українських та інших зацікавлених читачів теми присвячені відомим українським особистостям, які мали відношення до хорватського народу і країни, а також хорватів, які підтримали українську культуру. Свою працю автори присвятили ще одній важливій події – 200-ій річниці від народження Антуна Курелца, першого не українця, який надав підтримку альманаху “Русалка Дністрова”, її авторам та ініціативі українського народного відродження початком XIX століття. ●

Оксана Мартинюк

Iz tiska je izašla nova knjiga "Rusalka Dnjistrova"

Iako Hrvatska i Ukrajina nisu susjedne države, u dugoj povijesti ove dvije europske zemlje sadržan je cijeli niz podataka o međusobnim kontaktima, sličnostima i prožimanjima dvaju naroda.

Uzajamne veze Hrvata i Ukrajinaca sežu daleko u prošlost, no iako se ta uzajamnost odvijala različitim intenzitetom, treba istaknuti da je ona, ipak, bila sustavna. Specifična kulturno – povijesna, ali i politička događanja tijekom cijeloga XIX. stoljeća, pogodovala su dodatnom zbližavanju slavenskih naroda u Monarhiji pa tako i intenziviranju hrvatsko – ukrajinskih odnosa. Upravo su prva desetljeća XIX. stoljeća bila značajno prožeta izravnim kontaktima i suradnjom, istaknutih predstavnika obaju preporodnih pokreta.

Unatoč tome velik dio materijala (objavljenog i neobjavljenog), koji svjedoče o hrvatsko – ukrajinskoj uzajamnosti, ostao je nezapažen i neprezentiran hrvatskoj znanstvenoj, književnoj i općoj javnosti. Budući da se tema ove edicije odnosi na dužu ili kraću prisutnost znamenitih Ukrajinaca i ukrajinske tematike u Hrvatskoj, u daljnjim će publikacijama biti obrađivani mnogi drugi važni Ukrajinci ili događaji s ukrajinskim predznakom u Hrvatskoj.

Među Ukrajince koji su boravili u Hrvatskoj, a ostavili su značajan trag, svakako spada nekoliko crkvenih velikodostojnika, poput kyjivskog mitropolita Veljamyna Rutskog (ukr. Велямин Рутський); biskupa Holmskog, Metodija Terleckog (ukr. Методій Терлецький); biskupa Marčansko-svidničkog, Gabrijela Palkoviča (ukr. Гавриїл Палкович); mitropolita halyčkog, grofa Andreja Šeptyckog (ukr. Андрей Шептицький) te mnogi drugi pojedinci, poput: slikara Epaminondasa Bučevskog (ukr. Епамінондас Бучевський), Jakiva Hvizdovskog (ukr. Яків Гвіздовський), književnika Ivana Franka (ukr. Іван Франко), znanstvenika i akademika Stepana Tymošenska (ukr. Степан Тимошенко) te brojnih drugih.

Hrvatsko – ukrajinske literarne veze, ogledni su primjer pozitivne suradnje i prepoznavanja dvaju slavenskih naroda, koji između sebe nikada nisu imali otvorenih ili spornih političkih pitanja. Ta se činjenica nesumnjivo potvrđuje i kroz sadržaj ove knjige, popraćene velikim brojem prijevoda izvornog materijala, koji autentično svjedoči o karakteru odnosa unutar tog dijela slavenskog svijeta (hrvatskog i ukrajinskog).

Prva knjiga napisana i tiskana na ukrajinskom jeziku u zapadnoukrajinskim zemljama pod Austrijom (Budim, 1837.) iste se godine pojavila i u Hrvatskoj. Bio je to almanah Rusalka Dnjistrova (ukr. Русалка Дністрова) Markijana Šaškevyča (ukr. Маркіян Шашкевич), Ivana Vahylevyča (ukr. Іван Вагилевич) i Jakiva Holovackog (ukr. Яків Головацький), koji se pojavio u knjižari Emila (Milana) Hirschfelda u Zagrebu, na

javnoj ponudi za kupnju ili čitanje. Budući da se ove godine navršava 200. godišnjica rođenja Markijana Šaškevyča, predvodnika ukrajinskog narodnog preporoda i 175. godišnjica tiskanja prve ukrajinske knjige, napisane na ukrajinskom jeziku u zapadnoj Ukrajini, kao i njezina pojavljivanja u Zagrebu, smatrali smo korisnim upravo ovim naslovom započeti tematsku cjelinu izdanja, s ciljem da hrvatskom, ukrajinskom i drugom zainteresiranom čitateljstvu približimo teme posvećene znamenitim pojedincima (Ukrajincima), koji su bili u doticaju s hrvatskim narodom i zemljom. Jednako tako, ovom prigodnom knjigom, koja nema pretenzije biti znanstveno djelo, nastoji se popuniti dosadašnja velika praznina na temu prepoznavanja bogate kulturne i intelektualne suradnje sudionika obiju preporodnih strana, odnosno Ukrajinaca i onih Hrvata koji su bili involvirani u nastojanja Rus'ke trojke: kao što su Ignacije A. Brlić, Fran Kurelac, Antun Nagy, Antun Kukuljević. Dodatni, i jednako važan, povod za publiciranje ovoga rada jest i 200. – obljetnica rođenja hrvatskog ilirca Antuna Kurelca, prvoga ne – Ukrajinca koji je izrazio podršku almanahu Rusalka Dnjistrova kao i njezinim autorima te se zalagao za ukrajinske preporodne inicijative početkom XIX. stoljeća.

Predgovor "Rusalka Dnjistrova"

"Rus'ka trojka"

Markijan Šaškevyč

Jakiv Holovackij

Ivan Vahylevyč

Redovita godišnja izvještajna skupština Ukrajinske zajednice Grada Zagreba

● Radno predsjedništvo skupštine

Ukrajinska zajednica Grada Zagreba održala je redovitu godišnju izvještajnu skupštinu 15. lipnja 2011. godine u Zagrebu u prostorijama Zajednice Nijemaca u Palmotićevoj ulici.

Predsjednik Ukrajinske zajednice Grada Zagreba gos-

od njezina osnutka do danas. Isto tako u 2010. godini značajno se povećao broj članova najbrojnije ukrajinske udruge u Zagrebu Ukrajinske zajednice Grada Zagreba.

Predsjednik Ukrajinske zajednice Grada Zagreba podnio je i Financijsko izvješće za 2010. godinu. U izvješću je

● Josip Šagadin i Marusja Jurista

Predsjednica Nadzornog odbora Ukrajinske zajednice Grada Zagreba gđa Marusja Jurista izvijestila je o radu Nadzornog odbora i zaključila da je rad Ukrajinske zajednice Grada Zagreba bio sukladan Statutu Ukrajinske zajednice Grada Zagreba i zakonskim propisima.

podin Andrej Pavlešen otvorio je Skupštinu i predložio radno predsjedništvo u sastavu (Andrej Pavlešen, Tatjana Šagadin i Petar Kanjuga), zapisničara (Irena Nagy) i ovjervitelja zapisnika (Andrej Pavlešen i Irena Nagy). Svi članovi radnog predsjedništva, zapisničar i ovjervitelji zapisnika su jednoglasno potvrđeni. Radno predsjedništvo zatim je predložilo Dnevni red Skupštine koji je isto tako jednoglasno prihvaćen.

Predsjednik Ukrajinske zajednice Grada Zagreba g. Andrej Pavlešen podnio je iscrpno izvješće o radu Ukrajinske zajednice Grada Zagreba u 2010. godini. Iz izvješća o radu koje je jednoglasno usvojeno može se zaključiti da je 2010. godina bila jedna od najaktivnijih i najplodonosnijih godina u radu Ukrajinske zajednice Grada Zagreba

● Olena Metzner, o. Petar Repčen, Bogdan Bordukalo, Viktor Filima

Ukrajinska zajednica Grada Zagreba jednoglasno je usvojila i podržala kandidaturu Viktora Filime na izborima za predstavnika ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba.

naglašeno da iako je Ukrajinska zajednica Grada Zagreba potpomogla sa značajnim sredstvima (40% ukupnih sredstava za 2010. godinu) rad ostalih ukrajinskih kulturno-prosvjetnih društava u sastavu Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, a i rad same Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, u 2010. godini iznimno uspješno su provedene sve planirane aktivnosti. Financijsko izvješće također je jednoglasno prihvaćeno.

Predsjednik Ukrajinske zajednice Grada Zagreba iznio je zatim vrlo opsežan i bogat plan i program rada Ukrajinske zajednice Grada Zagreba u narednom razdoblju. U planu su mnoge raznovrsne aktivnosti (koncerti, izložbe, prezentacije, gostovanja...) koje su svi prisutni s oduševljenjem podržali.

Nakon radnog dijela - skupštine, članovi su, uz osvježanje, razmjenjivali mišljenja i mnogobrojne ideje za još kvalitetnije unapređenje rada Ukrajinske zajednice Grada Zagreba, a i unapređenje rada Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske. ●

Irena Jurista Nagy

Redovita godišnja izvještajna skupština UKPD "Lesja Ukrajinka"-Osijek

● Radno predsjedništvo skupštine. Financijski izvještaj pročitala je Oksana Martinjuk

U Osijeku 19. lipnja 2011. godine u prostoriji broj 63. U Gradskoj četvrti Novi grad Osijek (na Sjenjaku 133) koju koristi UKPD "Lesja Ukrajinka"- Osijek s početkom u 16.00 sati održana je redovita godišnja izvještajna skupština UKPD "Lesja Ukrajinka"-Osijek. Skupštinu je otvorila predsjednica Udruge Oksana Martinjuk. Skupština je započela s radom nakon izbora radnog predsjedništva u sastavu: predsjednica Društva i radnog predsjedništva Oksana Martinjuk, Oksana Sturko, Verica Pešo, Tetjana Lasek-Žagar, Lidija Sturko, Jurij Holodovyč. Za zapisničara Skupštine izabrana je Verica Pešo, za ovjerovitelja Zapisnika izabran je Ljubomir Sturko. Nakon čitanja Poslovnika o radu Skupštine, pročitana je bio i Dnevni red: izvješće o radu Udruge za proteklo razdoblje, odnosno za 2010. godinu, izvješće o financijskom poslovanju u 2010. godini, izvješće nadzornog odbora te plan i program rada za 2011. godinu.

Izvješće o radu UKPD "Lesja Ukrajinka"-Osijek u protekloj 2010. godini iscrpno je podnjela Tetjana Lasek-Žagar, godišnji financijski izvještaj Udruge predložila je prisutnim predsjednica Udruge Oksana Martinjuk, u ime Nadzornog odbora UKPD "Lesja Ukrajinka"-Osijek nastupili su Jurij Holodovyč i Tetjana Lasek-Žagar. O planu, programu i smjernicama za 2011. godinu govorila je Oksana Martinjuk i ujedno je zahvalila za volonterski rad i veliki doprinos za razvoj Društva obiteljima: Sturko, Pešo, Jašinski, Lasek-Žagar, Holodovyč, Kozbur, Habjanić.

Pod točkom razno dnevnog reda dominantno pitanje je bilo prostorije za rad UKPD "Lesja Ukrajinka"-Osijek. Po pitanjima prostorije sudionicima su se obratili: Ljubomir Sturko,

Oksana Martinjuk i Oksana Sturko koji su bili prisutni na sastanku u Gradskom poglavarstvu u vezi dodjele prostorija za rad Ukrajinском kulturno-prosvjetnom društvu "Lesja Ukrajinka" iz Osijeka. Ljubomir Sturko naglasio je da će se pregovori sa predstavnicima odgovornima za nacionalne manjine Grada Osijeka nastaviti nakon izbora te ljetnih godišnjih odmora.

Dječji duet Hana Pešo i Julija Martinjuk razveselile su sudionike skupštine, dječjim ukrajinskim pjesmama koje su naučile tijekom godine na probama s dječjom skupinom. ●

Lidija Sturko

● Najmlađi izvođači UKPD "Lesja Ukrajinka" Hana Pešo i Julija Martinjuk

● Radno predsjedništvo skupštine. Izvještaj o radu UKPD "Lesja Ukrajinka" pročitala je Tetjana Lasek-Žagar

Український будинок у Вуковарі

У попередніх номерах “Вісника” ми повідомляли, що українці Хорватії та діаспори придбали пошкоджену під час війни нерухомість у місті Вуковар, на вулиці Ради Європи 204, щоб побудувати Український дім.

У Вуковарі та Вуковарсько-сріємській області за останніми даними перепису населення (2001 рік) проживає найбільша кількість представників української національної меншини у Хорватії. Тому саме тут, у прикордонному місті на Дунаю, місті-герой, де під час громадянської війни загинула велика кількість українців, було вирішено розмістити центр українського культурного життя.

У збудованому та обладнаному приміщенні українці Хорватії планують створити умови для збереження та розвитку української мови і культури та національної ідентичності.

У серпні 2010 року завдяки добровільним акціям, в яких приймали участь члени українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка та шанувальники української культури міста Вуковара та с. Петрівців придбана будівля була розібрана, таким чином, підготовлене місце для будівництва Українського дому.

16 листопада 2010 року розпочався перший етап спорудження Українського дому- центру української громади в Хорватії. В урочистих заходах приурочених початку будівельних робіт, взяли участь високопоставлені гості: голова обласної ради Вуковарсько-сріємської області Божо Галіч, мер міста Вуковар Желько Сабо, Посол України в РХ Його Ексценсія Олександр Левченко, Президент Світового Конгресу Українців (СКУ), Євген Чолій, який на той час прибув до Хорватії з візитом.

Перший етап, який включав в себе копання та виливання фундаменту завершений, а кошти були забезпечені дякуючи Раді за національні меншини Республіки Хорватія, керівництву міста Вуковар, керівництву Вуковарсько-сріємської області, пожертвуванням від української діаспори в Австралії та українців Хорватії, фінансової допомоги Світового конгресу українців.

З приємністю та гордістю повідомляємо, що 28 травня 2011 року, в день, коли Українське культурно-просвітнє товариство ім. Івана Франка проводило свою центральну маніфестацію “Дні української культури”, розпочався другий етап будівництва, який за планом передбачає будівельні роботи до стелі та покриття будинку дахом.

Другий етап будівництва набагато складніший та потребує набагато більше фінансових витрат і вкладень.

З цього приводу просимо шанувальників та прихильників української культури, українців Хорватії, Австралії, Канади, України, всіх хто небайдужий до плекання культури своїх предків взяти участь у підтримці будівництва та розвитку Українського будинку у Вуковарі, який буде важливим осередком для українців Хорватії та центром для збереження української національної ідентичності.

Свої пожертви можете надсилати на рахунок:

Власник рахунку: Українська громада РХ, Ukrajinska zajednica RH, адреса : Stjepana Supanca 18, 32000 Vukovar, Hrvatska (Хорватія), номер рахунку : 250000-1102188395, IBAN: HR79 25000091 1021 8839 5 swift code HAAB-HR22, призначення платежу “Внесок для будівництва Українського будинку у Вуковарі”. •

Тетяна Рамач

• Друга фаза побудови Українського дому у Вуковарі

Riječki "Pagliacci" - dojmljiva i živa predstava

*Dah svježine na kraju operne sezone
uz našu poznatu Ukrajinu Oljhu Kaminsku, prvakinja riječke Opere*

● Oljha Kaminska i Robert Kolar

U tijeku cijele predstave glazbeno vodstvo sa solistima, zborom i orkestrom bilo je uvjerljivo i sigurno, a na pojedinim ključnim mjestima Vlainić je s ansamblom uspio ostvariti prave uzlete tempa i dramatični naboj predstave. Posjetitelji koji su ispunili teatar, nisu krili oduševljenje i pljeskom su ispratili sve interprete u tijeku i na kraju predstave.

Recesijska operna sezona u HNK-u Ivana pl. Zajca, u kojoj su premijerno uprizorene tri predstave i održano više repriza, zaokružena je premijernom izvedbom opere "Pagliacci" talijanskog skladatelja Rugiera Leoncavalla (1858-1919). Njegov je glazbeni opus skroman, no s ovom vrlo uspjelom operom, za koju je napisao i libreto prema istinitoj priči iz sudske prakse, ušao je u povijest glazbe.

Raspjevanom južnjačkom melodikom, glazbeno strastvenim opisom likova koji snažno ocrtavaju njihove osjećaje, karaktere i raspoloženja, te bogata glazbena kolorita, ta je opera stekla veliku popularnost i na repertoaru je mnogih svjetskih pozornica. Poput Mascagnijeve "Cavalerije rusticane", i "Pagliacci" je tragedija ljubomore i uzbuđene dramatike koja se odvija u Calabrij, a zbog kratkoće trajanja i slična sadržaja često se izvode zajedno u istoj večeri. Prema razmišljanjima u riječkoj Operi, "Pagliacci" svojom dramskom snagom i belcantom snažno zaokuplja slušatelje, što je dovoljan razlog za samostalnu izvedbu.

Poznatog i iskusnog bugarskog redatelja međunarodnog ugleda Plamena Kartalova nije u Rijeku privukao veliki honorar. Ipak, on se dobro uklopio i razumio s ansamblom riječke Opere, te je relativno skromnim financijskim sredstvima i zajedničkim zalaganjem ostvarena vrlo dojmljiva i živa predstava. Kartalov je pronalazio režijski duhovita veristička rješenja, stalno imajući na umu tijek glazbe i glazbeno-pjevačke in-

terpretacije.

Osobito se izdvajaju režijski razrađeni atraktivni i razigrani skupni prizori iz prvog čina te potresni i dramatični finale opere.

Domaći solisti

Osim jednoga gosta, solističku ekipu činile su domaće operne snage. Tenor Davor Lešić u glavnoj ulozi nije u potpunosti uspio akcentirati tešku ljudsku dramu i ostvariti psihološki reljefno ulogu Canija, premda, što je predstava odmicala, bio je sve sigurniji i uvjerljiviji. Vrlo muzikalno, lijepom glasovnom dispozicijom i ekspresivnošću te glumački temperamentno, sopranistica Oljha Kaminska izvela je lik Nedde. Sonornim i dobro vođenim glasom zagrebački bariton Siniša Hapač, inače česti gost riječkih opernih projekata, lepezom izražajnih glasovnih i glumačkih mogućnosti ostvario je složenu ulogu Tonija. Već je čuvenim prologom "Si puo", te briljantne arije ispunjene dramatičnošću i napetošću, u kojoj otkriva svakodnevni život svoje glumačke družine, osvojio publiku.

Scenski i glasovno u solo nastupima i du-

etima oduševio je bariton Robert Kolar u ulozi Silvija, koji je potrebnom dinamikom, svježim i elastičnim glasom, povezanih fraza i vrlo dobre dikcije ostvario upečatljivu kreaciju, a Sergej Kiseljev imponirao je u ulozi Beppu.

Sigurno vodstvo

Uloga zbora u ovoj je operi vrlo značajna, a zbor riječke Opere bio je zvučan i dobro pripremljen te zavidnih glazbenih i scenskih dometa. Dirigent Igor Vlainić prihvatio se složenog i kompliciranog zadatka jer partitura "Pagliacci" vrlo je zahtjevnja i slojevit. Već je prvim taktovima kratke predigre dao naslutiti disciplinirano i angažirano muziciranje orkestra (koncertmajstor Romeo Drucker), premda je čuvena početna arija "Si puo" izvedena u nešto bržem tempu, a u drugom činu orkestar je povremeno nadjačavao soliste. Orkestralni Intermezzo na početku drugog čina, kojim se ocrta duševno stanje glavnog junaka, donešen je čistim i raskošnim zvukom te emocionalno iznijansirano.

U tijeku cijele predstave glazbeno vodstvo sa solistima, zborom i orkestrom bilo je uvjerljivo i sigurno, a na pojedinim ključnim mjestima Vlainić je s ansamblom uspio ostvariti prave uzlete tempa i dramatični naboj predstave. Posjetitelji koji su ispunili teatar, nisu krili oduševljenje i pljeskom su ispratili sve interprete u tijeku i na kraju predstave.

Može se reći da je realizacija opere "Pagliacci" scenski i glazbeno dobro osmišljena, te je živošću i u punom umjetničkom zanosu na kraju sezone programski pogodak. Uspjeh je to dobro uhodanog tinskog rada i zalaganja čitavog opernog ansambla na čelu s redateljem Kartalovim, što je unijelo dah svježine u repertoar riječke operne kuće. ●

Ramiro Palmić, Novi List
Iz hrvatskih medija pripremio Viktor Filima

● Oljha Kaminska i Davor Lešić

Дні української культури у Вуковарі

● Л. Угleshіч і ведучі маніфестації

● Голова УПРХ Іван Семенюк

● М. Семенюк-Сімеунович

Під патронатом Ради з питань національних меншин РХ, за фінансової підтримки міста Вуковар, Представника української національної меншини Вуковарсько-сріємської області та Ради української національної меншини міста Вуковар, Українська громада Республіки Хорватія та Українське культурно-просвітне товариство ім. Івана Франка з Вуковара організували та провели міжнародну маніфестацію українців під назвою “Дні Української культури”, яка тривала три дні.

Першого дня, у п'ятницю 27 травня, у приміщенні греко-католицької церкви Христа-Царя у Вуковарі було відслужено Святу Літургію присвячену пам'яті

області проф. А. Угleshіч. На святі також були присутні Голова Національної ради Української національної меншини Сербії Йосиф Сапун, Голова виконавчої Ради Української національної меншини Сербії Михайло Литвинчук, о. В. Магоч, сестри-монахині Василиянки, численні гості із Вуковара, Петрівців, Липовлян, Осієка, Сербії, Австралії, представники преси.

Літературно-музичний вечір розпочався виступом почесного гостя, соліста Хорватського народного театру із Осієка Михайла Крайника, який на фоготі виконав твір Франца Шуберта “Аве Марія”. Вірші Івана Франка “Декадент”, “Вічний революціонер”, “Не пора” “Розвивайся ти, високий дубе...” виконали проф.

● Дитяча група “Сонечко” УКПТ ім. Івана Франка, Вуковар

● Дитяча група “Метелики” УКПТ ім. Лесі Українки, Осієк

письменника і вченого І. Я. Франка, яку відслужив місцевий парох о. Володимир Магоч.

Другого дня, 28 травня, маніфестація продовжилася літературно-музичним вечором під назвою “Я син народа, що вгору йде!” приуроченому 95-й річниці з дня смерті генія української нації. Традиційно, на початку вечора прозвучали гімни Хорватії та України у виконанні народного збору УКПТ ім. Івана Франка, диригент проф. А. Угleshіч. А з привітальним словом до присутніх звернувся голова Української громади РХ І. Семенюк, член Ради з питань національних меншин М. Семенюк-Сімеунович, Представник української національної меншини Вуковарсько - сріємської

укр.мови та літератури із Осієка П. Крайник, проф. Т. Рамач та члени літературного гуртка В. Матушинська, Н. Даціч, С. Плішка. У музичній частині програми приймали участь хор УКПТ ім. Івана Франка, який під супровод Р. Матуса виконав українські народні пісні та соліст ХНТ М. Крайник, у виконанні, якого прозвучала “Туцьольська рапсодія”. У концертній програмі приймали участь і дитячі колективи: наймолодші члени товариства ім. Івана Франка група “Сонечко” під керівництвом проф. Т. Рамач, дитяча група “Метелики” УКПТ ім. Лесі Українки та учні початкової і основної школи з Петрівців із вчителькою Т. Ласек-Жагар. Багатим та колоритним був виступ учнів ОШ А. Бауера, були

● Старша група ОШ “Антун Бауер”, Вуковар

● Молодша група початкової школи “Антун Бауер”, Петрівці

● Гостей вітали хлібом - сіллю

тут і гуцульські коломийки, які так любив І. Франко, і українські народні пісні під супровід скрипки А. Жагара. Та зачарувала глядачів театралізована казка І. Франка "Ріпка", яку майстерно, з артистичним запалом виконала молодша група під керівництвом своєї вчительки. Сміливо та патріотично виконували вірші І. Франка найменші члени товариства ім. Івана Франка, не залишилися без глядацьких симпатій і наймолодші учасники літературно-музичного вечора - представники товариства ім. Лесі Українки, які виконали дві дитячі українські пісеньки.

Окрім цього всі гості та учасники вечора могли естетично насолодитися виставкою творчих робіт народної майстрині із Петрівців С. Плішки, а також унікальними творчими роботами учнів відділу за плекання української мови та культури ОІШ А. Бауера

● Хор УКПТ ім. Івана Франка, Вуковар

та дитячими малюнками групи "Сонечко" із Вуковара. Особливого національного колориту святку надала відповідна декорація залу - портрети І. Франка, яскраві панно та ілюстрації до біографії і творчості письменника, старовинні предмети українського побуту. Вечір продовжився у гомінкому і веселому спілкуванні та дегустуванні українських солодощів та напоїв.

Святковий та патріотичний настрій супроводжував усіх учасників та гостей і третього дня маніфестації, під час заключного урочистого концерту, який відбувся 29 травня у Амфітеатрі в Борово. У концертній програмі взяли участь колективи художньої самодіяльності товариств ім. Івана Франка з Вуковара, ім. Тараса

● Голова УКПТ ім. Івана Франка Василь Ворас

Шевченка з Каніжи, УКПТ "Україна" зі Славонського Броду, КПТУ "Карпати" з Липовлян, соліст Хорватського народного театру із Осієка Михайло Крайник, найменші представники УКПТ ім. Івана Франка група "Сонечко" під керівництвом проф. Т. Рамач. Також порадували глядачів прекрасними виступами гості з закордону: товариство за плекання української культури "Коломийка" з Сріємської Мітровиці, культурно-просвітне товариство українців "Тарас Шевченко" з Бая Луки.

Урочистість концерту підтвердила і велика кількість високоповажних гостей, серед яких був мер міста-героя Вуковара Желько Сабо, заступник голови обласної ради Вуковарсько-сріємської області Джордже Чурчіч, заступник мера м. Вуковара Д. Дракуліч, члени Ради з питань національних меншин М. Семенюк-Сімеунович

● Танцювальний ансамбль із Сріємської Мітровиці

та З. Костельник, Представник української національної меншини Вуковарсько-сріємської області проф. Л. Угleshич, голова Української громади РХ М. Семенюк, голова національної Ради Української національної меншини Сербії Й. Сапун. На міжнародній маніфестації були також присутні члени товариства ім. Лесі Українки із Осієка, голова товариства "Української культури" із Загреба, представники української спільноти із Сербії та Австралії, греко-католицькі священники, сестри-монахині Василіянки, представники української спільноти із Вуковара та Петрівців.

Чудовий концерт, ведучими якого були Т. Кочнева-Рамач і Д. Новоселац, не залишив байдужим нікого.

● Гуцульський народний танець

● Танцювальна група УКПТ ім. Тараса Шевченка, Каніжа

• Вокальна дівоча група УКПТ "Україна", Славонський Брод

Старше покоління із задоволенням слухало українські народні пісні у виконанні хорових колективів, а молодь задивлялася на швидкий ритм сучасних українських танців. Слід відзначити виступи дитячо-

• Гості з Баня Луки

концерт традиційним та завжди актуальним "Гопак" у виконанні танцюристів із Сріємської Мітровиці.

Центральна міжнародна українська маніфестація у Вуковарі довела, що українці мають чим пишатися,

• Соліст Хорватського Народного Театру (Осієк) Михаїло Крайник

юнацьких колективів із Каніжи (керівник Желько Хас) з блискучою "Українською полькою" та з Баня Луки з танцем "Коломийка на двоєднівці" (керівник С. Семенюк та Д. Лагудза), які підтвердили, що старшому поколінню приходить хороша зміна. Закінчився

• Українські танці були прикрасою маніфестації

а участь великої кількості молоді підтверджує, що українська громада в Хорватії не тільки добре розвивається, але і має хороше майбутнє. •

Тетяна Рамач

• Хор КПТУ "Карпати", Липовляни

• Українські танці зачарували глядачів

• Учасники маніфестації

Маніфестація Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка "Не забудь"

• Віктор Филима і Ольга Камінська

• д-р Євген Пашенко

Під назвою "Не забудь" 12 липня 2011 року в Рієці відбувся концерт-презентація Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро". Більшість товариства складають професійні музиканти, виконавці і викладачі, які і були учасниками цього концерту. Символічна назва концерту НЕ ЗАБУДЬ висловлює нашу пов'язаність з Батьківщиною. Хіба можна забути, де ми вирости і стали багатими душею людьми? Хіба можна забути своїх батьків, вчителів, всіх тих дорогих нам людей, які вкладали в нас свою любов і тепло, труд, терпіння і знання, дали нам культуру і освіту, дякуючи яким ми стали професійними музикантами? І все наше життя, незалежно від того, як склались наші долі і в якій частині світу ми живемо, ми несемо і будемо нести людям це неугасиме світло любові до нашої Батьківщини мовою музики.

Ось і цього разу українська музика звучала у невеликому, але дуже гарному святковому залі, який заповнили наші гості з різних кінців Хорватії. В концерті були представлені твори українських композиторів, українські народні танці і обробки народних пісень. Слухаючи музику, присутні в залі мали можливість, дивлячись на екран, здійснити невелику, але цікаву подорож по Україні.

Першими розкішними звуками наповнив зал баяніст Дражен Кошмерл, який виконав сонату сучасного композитора Володимира Рунчака. Контрастом до неї прозвучала арія Наталки з опери "Наталка-полтавка" Миколи Лисенка, натхненно виконана Любов'ю Юдченко-Кошмерл під акомпанемент баяна. Приємною несподіванкою був виступ двох молодих хорватських артисток – Анимарії Кнего-Відович і Мар'яни Радіч, які в супроводі Ніни Симчич на фортепіано тепло, ніжно і сердечно виконали дві українські народні пісні, досконало передавши слухачам стиль українських дівочих пісень. Слухачі віддячили їм такими ж теплими оплесками.

Наймолодший учасник концерту - учень музичної школи Іван Шостарець по-дорослому, з душею виконав на гітарі три популярні українські композиції.

Веселою, жартівливою прикрасою концерта стали два

• Оркестр "Оберіг", УКПТ "Дніпро", Рієка

українські народні танці: "Козачок" і "Дві куми", віртуозно виконані артистами балету Христинією Луканець, Деаною Марчіч і Віталієм Клоком. Ліричним відступом з елементом ностальгії прозвучали дві фортепіанні прелюдії львівського композитора Оксани Герасименко з циклу "Осінні акварелі" у виконанні піаністки Тетяни Денисюк.

Велику роль у концерті відіграв оркестр Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" своєрідного складу під назвою "Оберіг", який виконував і суто оркестрові композиції, як наприклад, "Мелодія" Мирослава Скорика, і вдало акомпонував солістам-співакам. Під його акомпанемент у виконанні голови УКПТ "Дніпро" Ольги Камінської емоційно і темпераментно прозвучали дві українські народні пісні: "Ой не світи місяченьку" і "Ой, я знаю, що гріх маю".

Щиро і сердечно виконав дві ліричні народні пісні в супроводі оркестру Сергій Кісельов - "Дивлюсь я на небо" і "Карії очі, чорнії брови", познайомивши слухачів з кращими зразками українських народних пісень. Ольга Камінська та Сергій Кісельов у дуєті подарували слухачам ще одну чудову пісню "Місяць на небі", яка полонила присутніх і вони всі разом почали підспівувати з солістами. Як заключний акорд концерту, прозвучав відомий "Топак" з опери М. Мусоргського "Сорочинський ярмарок" у виконанні оркестру "Оберіг".

Гучні оплески, теплий прийом, усмішки на устах, а часом сльози на очах слухачів свідчили про те, що українська музика дійшла до їхніх сердець і зворушила всіх присутніх.

На закінчення маніфестації виступили гості – хор Українського культурно-просвітнього товариства "Україна" зі Славонського Броду і ансамбль народного танцю Українського культурно-просвітнього товариства ім. Тараса Шевченка з Каніжи. А закінчилось це свято приємним спілкуванням навколо по-українськи щедрого і зі смаком накритого столу. •

Тетяна Денисюк

• Жартівливий український танець

Koncert – Presentacija UKPD “Dnjipro” iz Rijeke “Ne zaboravi”

• Orkestar “Oberih” i Oljha Kaminska

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo “Dnjipro” iz Rijeke u povodu prve godišnjice svoga osnivanja i pristupanja Ukrajinskoj zajednici Republike Hrvatske, priredilo je u svome sjedištu jedinstveni kulturni događaj, Svečani koncert – Presentaciju, pod naslovom “Ne zaboravi”. Program je održan 12. lipnja ove godine u dvorani Circolo, Zajednice Talijana Rijeke, u prekrasnoj stilskoj zgradi u Uljarskoj ulici br. 1. Ovaj Koncert –Presentacija, bio je upriličen u cilju predstavljajući članovima i članicama Ukrajinske zajednice RH te svojoj sredini u Rijeci, kojeg je osmislila i izrežirala gđa Oljha Kaminska, predsjednica Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva “Dnjipro”, a g. Vasyly Jenko je bio predsjednik Organizacijskog odbora.

Koncert su započeli članovi orkestra “Oberih”, koji djeluje u sastavu: Valerija Vaščenko, viola; Tetjana Skljarenko, violončelo; Tetjana Terešyna, violina; Nina Simčić, klavir; Viktor Kaminskyj, fagot; Valentyn Skljarenko, truba; Sergej Rosul, rog; Vasyly Jenko, rog; Davor Bušić, flauta i Ivan Dorčić, tuba. Izveli su “Kozáčok”, djelo Levka Koloduba.

Laureat državnih i međunarodnih natjecanja Dražen Košmerl, izveo je na harmonici sonatu “Passione” Volodymyra Runčaka, a zatim je uz njegovu pratnju Ljubov Judčenko Košmerl, solistica zbora Opere HNK Ivana pl. Zajca otpjevala ariju Natalke, iz opere “Natalka -Poltavka” Mykole Lysenka.

Uz klavirsku pratnju Nine Simčić, solistice zbora Opere HNK Ivana pl. Zajca otpjevale su ukrajinske narodne pjesme:

• Ivan Šostarec

• Tetjana Denysjuk

• Dražen Košmerl i Ljubov Judčenko - Košmerl

U bogatom dvosatnom programu nastupili su članovi orkestra “Oberih”, solisti Opere i Zbora HNK Ivana pl. Zajca iz Rijeke, drugi uvaženi izvođači i narodna umjetnica Ukrajine i prvakinja Opere Ivana pl. Zajca, Oljha Kaminska, te gosti.

Program je vodila Oljha Kaminska, a u uvodnom govoru predstavila je svoje članove i sve izvođače koncerta. Zatim je riječ uzeo g. Viktor Filima, koji je kao predsjednik Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u RH zaslužan za priključenje Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva “Dnjipro” iz Rijeke u članstvo Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

U okviru programa je održano i predstavljanje najnovije knjige dr. sc. prof. Jevgenija Paščenka: “Hrvatska ševčenkiana”, u izdanju Hrvatsko-ukrajinskog društva i Udruge hrvatskih Ukrajinista Zagreb. O knjizi je govorio sam autor, poklonivši pritom nekoliko primjeraka domaćinima.

Anamarija Knego-Vidović pjesmu “Naščo menji čorni brovy”, na stihove Tarasa Ševčenko, u obradi D. Bonkovskog, a Marijana Radić pjesmu “Sered sela dyčka”, u obradi D. Zadora.

Solisti Baleta HNK Ivana pl. Zajca, Kristina Lukanec, Deana Marčić i Vitalij Klok izveli su ukrajinski narodni ples “Kozáčok”, a pijanistica i djelatnica Osnovne glazbene škole Aleksandra Jug-Matić Tetjana Denysjuk izvela je dvije skladbe iz ciklusa Oksane Herasymenko “Jesenski akvareli”.

Ponovno je nastupio orkestar “Oberih” sa skladbom “Melodija” Myroslava Skoryka, te baletni umjetnici Kristina Lukanec, Deana Marčić i Vitalij Klok s ukrajinskim narodnim plesom “Dvi kumy” (“Kumasi”).

Ivan Šostarec, učenik 6. razreda Osnovne glazbene škole Aleksandra Jug-Matić iz Rijeke, izveo je na gitari obradu ukrajinske narodne pjesme “Vzjav by ja banduru”, te “Kyjivskyj

• Anamarija Knego - Vidović

• Marijana Radić

• Jevgenij Paščenko prezentirao je knjigu "Hrvatska ševčenkiana"

valjs", djelo Platona Majborode, obrada za gitaru.

Oljha Kaminska izvela je u pratnji orkestra "Oberih" ukrajinsku narodnu pjesmu "Oj ne svity, misjačenkju", u obradi Mykole Lysenka, te zakarpatsku narodnu pjesmu "Oj ja znaju, ščo hrih maju", u obradi D. Zadora.

Sergej Kiseljev, solist Opere HNK Ivana pl. Zajca otpjevao je dvije poznate ukrajinske narodne pjesme: "Dyvljusj ja na nebo"

U drugom dijelu programa nastupila su dva ukrajinska kulturno-prosvjetna društva – članice Ukrajinske zajednice RH. Najprije Mješoviti pjevački zbor UKPD "Ukrajina" iz Slavonskog Broda, s ukrajinskom narodnom pjesmom "Proščaj selo", te pjesmama na stihove Tarasa Ševčenka: "Jakby menji čerevyky" i "Oj try šljahy šyrokiji". Folklorna skupina UKPD "Taras Ševčenko" iz Kaniže predstavila se s "Hopakom".

Na kraju ovog svečanog programa Društvo "Dnjipro" je pri-

• Oljha Kaminska i Sergej Kiseljev

• Zbor UKPD "Ukrajina", Slavonski Brod

i "Čorniji oči, kari brovy", a zatim je orkestar "Oberih" izveo "Hopak" Modesta Musorgskog, iz opere "Soročynskij jarmarok" ("Soročinski sajam").

Na kraju ovoga dijela koncerta u duetu su nastupili Oljha Kaminska i Sergej Kiseljev, izvedeći popularnu ukrajinsku narodnu pjesmu "Misjacj na nebi", pozvavši sve nazočne da se pridruže. Publika je oduševljeno pratila cijeli program, da bi na kraju gromoglasno skandirala i aplaudirala.

redilo bogati domjenak, na kojemu se uz ugodni razgovor i druženje nastavilo s međusobnim upoznavanjem i dogovaranjem sljedećih planova i projekata.

Sve čestitke domaćinima. Bio je ovo nezaboravan vrhunski glazbeni događaj. Koncert za pamćenje. •

Jesenska Mišktiv

• Gosti manifestacije

Відгуки про маніфестацію УКПТ “Дніпро” Рієка

• Танцювальна група УКПТ ім. Тараса Шевченка, Каніжа

Ольга Камінська, голова УКПТ “Дніпро”, Рієка:
Кажуть: якщо чогось дуже-дуже захочеш - воно обов'язково здійсниться! А я ще й додам: якщо будеш жити цим, відчувати і бачити картину замріяного, якщо будеш закохувати у свою мрію усіх своїх близьких і друзів, то й вони допоможуть тобі у здійсненні мрії... А якщо ця мрія ще й забринить голосами українських душ, які об'єдналися в єдине товариство, то можна себе відчувати шанованими, і, справді, ми цього варті!!!

Шалено змучені, адже увесь свій вільний час віддавали реалізації своєї мети; безмежно задоволені від гарячентної реакції залу; до нестями щасливі від успіху; трохи здивовані ігноруванням “владі імущих”, але й свідомі, що в першу чергу ми робимо це для людей і, на радість, популярний youtube вже рекламує на весь світ відео з концерту-презентації Українського культурно-просвітнього товариства “Дніпро”-Рієка. А головне - наша креативність є доказом великої волі хорватських українців Рієки в культурно-просвітній місії.

Концерт, який підготували члени УКПТ “Дніпро”-Рієка полонив глядачів, тому вони висловлювали свої враження та щиро дякували учасникам.

Ось що висловили учасники і глядачі концерту-презентації УКПТ “Дніпро”-Рієка під назвою “Не забудь”.

Зінаїда Єнько, секретар товариства:

У Рієці 12 червня 2011 року новостворене Українське культурно-просвітнє товариство “Дніпро” вперше представило себе Хорватській громаді. Прикрасою концерту-презентації нашого Товариства була виставка картин художниці Анкіци Верхас з Славонського Броду під назвою “Весняне задоволення”. Також перед концертом відбулася презентація книги “Хорватська Шевченкіана”, яку підготував завідуючий кафедри україністики в Загребському університеті професор Євгеній Пашенко.

Більшість членів нашого Товариства, які приймали участь у концерті-презентації - це високоосвічені фахівці в музичній, співочій та танцювальній діяльності. Глядачі концерту з великим задоволенням слухали оркестр “Оберіг”. Керівник оркестру Віктор Камінський у співпраці з членом оркестру Валентином Складенком вдало підготували нотний матеріал для виконання оркестром номерів у концерті.

У виконанні оркестру прозвучала “Мелодія” композитора Мирослава Скорика та твір Левка Колодуба “Козачок”. Вражаючим, незабутнім був спів Народної артистки України, солістки опери театру міста Рієки Республіки Хорватія, голови товариства “Дніпро” Ольги Камінської, яка в супроводі оркестру “Оберіг” виконала українську народну пісню “Ой, не світи місяченьку” та Закарпатську народну пісню “Ой, я знаю, що гріх маю”. Також у концерті прозвучали дві дуже відомі українські народні пісні “Дивлюсь я на небо” та “Чорнії очі, карії брови” у виконанні соліста опери театру міста Рієки і Почесного члена нашого Товариства Сергія Кісельова. Після виконання пісень глядачі нагородили виконавців бурхливими і щирими оплесками. Також глядачам сподобались виступи Анамарії Кнего-Відовіч, Мар'яни Радіч і молодого гітариста Івана Шостарця.

Два веселі, запальні українські народні танці “Козачок” та “Дві куми” в хореографії Віталія Клока підбадьорили і ще більш підняли настрій глядачам.

Професійно і душевно Тетяна Денисюк виконала на фортепіано твір “Осіньні акварелі”.

Подружжя пара Любов та Дражен Кошмерл запам'ятались глядачам піснею Наталки з опери Лисенка “Наталка Полтавка”, а також “Сонатю” композитора Володимира Рунчака, яку зіграв на баяні Дражен Кошмерл.

Гарно сприймався глядачами відео-слайдовий супровід концерту мальовничих куточків України та Хорватії, підготовлений членом Товариства Сергієм Росолом.

Василь Єнько, замісник голови товариства і голова організаційного комітету по проведенню першої Маніфестації УКПТ “Дніпро”-Рієка:

У концерті приймали участь гості зі Славонського Броду, УКПТ “Україна” та гості з Каніжи, УКПТ “Тарас Шевченко”. Ці два колективи виступили в прекрасних українських народних костюмах. Хор зі Славонського Броду чудово виконав три пісні “Прощай село”, “Як би мені черевики”, “Ой три шляхи широкі”. Молодіжний танцювальний колектив з Каніжи легко, бурхливо і натхненно виконав два танці “Топак” та “Українська полька”. Виступ гостей був зворушливим і публіці дуже сподобався.

Велика подяка голові нашого Товариства пані Ользі Камінській, яка рік тому організувала це Товариство

і, завдяки її кропіткій, натхненній праці, вмінно згуртовувати людей навколо себе, ми були свідками цього чудового концерту - результату всіх її старань. Також високопрофесійна співоча діяльність та режисерські здібності Ольги Камінської, які вона доклала в підготовці до концерту та старання всіх членів Товариства, дали можливість показати нас, українців, нашу націю, нашу державу як такою, що "Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля". Ми, українці, які живемо за межами своєї держави ще більше будемо звеличувати її і прославляти, щоб люди в усьому світі знали, "що є Україна, прекрасна і сильна, між рівними рівна, між вільними вільна".

Желько Мравац, хорват, який одружився з україною і разом з нею допомагав у організації концерту:

Концерт, який підготували українці в Рієці, є великим прикладом і доказом того, як можна завдяки великому бажанню та здобутим знанням, розкрити пісню і танцем звичаї та життя українського народу. У концерті спелися у вінок пісні, танці, розмова, які донесли до публіки життя в Україні та показали наскільки український і хорватський народи споріднені й подібні. Цей концерт пробудив та зігрів душі всім присутнім і, безумовно, збагатив усіх однією прекрасною подією.

Євген Пащенко, др. наук, професор Загребського університету:

Концерт українських артистів у Рієці засвідчив той внесок, який хорватські українці роблять у культурну скарбницю Хорватії. Завдяки ініціативності, темпераменту пані Ольги Камінської і, безумовно, її виконавчій майстерності, була представлена мистецька палітра українського мистецького осередку в Рієці. Бажано представити цей рівень широкому хорватському загалу.

Олег Жученко, представник товариства "Чарівна флейта" в Германії (м. Дортмунт):

Я подивився на каналі youtube відео з презентації УКПТ "Дніпро"-Рієка, і зрадів, що про громадську культурно-просвітню діяльність моїх земляків з України може знати цілий світ.

Прекрасно звучить оркестр "Оберіг", аранжування музичних творів Й.С.Францем (доцента Кафедри Музичної Академії ім. П. І. Чайковського), професійно згладило нестандартний склад оркестру. Він звучав чисто, стройно і без диригентської палиці. Цю місію взяв на себе Валентин Складаренко, який грав на трубі. Окремі слова

подяки і щирі аплодисменти пані Ользі Камінській, з якою я співпрацював як музичний редактор на Українському Радіо. Сьогодні УКПТ "Дніпро"-Рієка виповнився один рік... Надіюсь бути присутнім на наступних іменинах товариства.

Віталій Клок, соліст балету Хорватського Народного Театру в Рієці:

Я дуже радий з того, що відбувся наш концерт-презентація, в якому я виступив і як танцюрист, і як хореограф двох балетних номерів. Ще більше радію з того, що ця хореографія була на українську тему, яка мені рідна й до болю знайома - адже я киянин. Мої колеги, прекрасні балерини, румунка Крістіна Луканець і хорватка Деана Марчіч з легкістю і задоволенням танцювали в українських костюмах, які нам позичили наші друзі - українці з УКПТ "Україна" зі Славонського Броду.

Світлана Століч: Я щойно повернулася з України. Багато різних вражень і добрих, і не дуже. На концерт поїхала із задоволенням. Тим паче, що це був перший концерт УКПТ "Дніпро". За 15 років мого проживання в Хорватії, такого концерту я ще не бачила. Прекрасне виконання українських народних пісень не залишило нікого байдужим в залі. Бо всі пісні звучали дуже ніжно і душевно. А саме так вони і мусять звучати. Чудово звучав оркестр! Ніжно і чутливо грала гітара. А танці... Зовсім незвичайна постановка... Дуже весело і артистично, та ще й з гумором танцювали. Публіка побачила наші українські костюми. Рояль мене заставив мріяти... Весь концерт усі відпочивали і посміхалися. Оплесками довгими-довгими супроводжували кожен виступ. Але наприкінці концерту, коли полинула моя улюблена пісня "Місяць на небі" і прозвучали слова "Ви ж мене очі плакати навчили..." сліз втримати було неможливо! Плакала не тільки я... Жаль, що зал був маленький, що не було наших представників культури із посольства, і не було хорватського телебачення.

Ольга Камінська: Хочу додати, що, не дивлячись на камерність залу, нам було в ньому дуже тепло і комфортно, а картини Анкіці Верхас надали йому ще ніжно-весняну тональність. Акустика прекрасна, чудовий новий рояль у залі звучав фантастично. Піаністки Тетяна Денисюк і Ніна Сімчіч отримували задоволення, торкаючись м'яких клавирів. Велика подяка пані Агнесі Суперіна (Agnese Superina) за безкоштовне арендування нам Залу Чірколо (Dvorana Circolo), що належить Спілці італійської діаспори. •

Підготувала Ольга Камінська

Dojmovi nakon prve manifestacije UKPD "Dnipro"- Rijeka "Ne zaboravi"

Oljha Kaminska, predsjednica UKPD "Dnipro"-Rijeka:

Poslovica kaže da ono što jako želiš, to će se i ostvariti ... a ja bih još nadodala - ako ćeš živjeti, osjećati i vidjeti sliku zamišljenog, ako ćeš sve svoje poznanike i prijatelje zaljubiti u svoju maštu, onda će ti oni pomoći u ostvarenju te mašte. A ako ta mašta zazvuči glasovima ukrajinskih duša koje su se ujedinile u jednu udrugu, onda se možeš osjećati poštovanim i stvarno, mi smo toga vrijedni!!

Iako smo previše iscrpljeni jer smo cijelo vrijeme puno radili da bi ostvarili svoj cilj, besкраjno smo zadovoljni pozitivnom reakcijom publike. Besкраjno smo sretni zbog uspjeha ali i pomalo začuđeni ignoriranjem "vladajućih", ali na kraju krajeva, mi to radimo za naše sugrađane. Popularni Youtube već reklamira naš koncert po cijelome svijetu. Ali najbitnija je naša kreativnost koja je dokaz velike volje hrvatskih Ukrajinaca u Rijeci u području kulture i prosvjete.

Evo što su izjavili članovi UKPD "Dnipro"- Rijeka – učesnici

i publika – nakon koncerta "Ne zaboravi".

Zinajida Jenjko, tajnica udruge:

12. lipnja 2011. godine, nedavno osnovano Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Dnipro" iz Rijeke prvi puta se predstavilo hrvatskom puku. Koncert-prezentacija naše Udruge bila je obogaćena izložbom slika umjetnice Ankice Verhas iz Slavenskog Broda pod nazivom "Proljetno zadovoljstvo". Uoči koncerta održana je promocija knjige "Hrvatska ševčenkiana" profesora Filozofskog fakulteta iz Zagreba Eugenija Paščenka. Dosta članova iz naše Udruge koji su sudjelovali na koncertu-prezentaciji kvalificirani su stručnjaci u glazbenoj, pjevačkoj i plesnoj djelatnosti. Gledatelji su sa zadovoljstvom slušali orkestar "Oberih" s dirigentom Viktorom Kaminskim, koji je u suradnji sa članom orkestra Valentynom Skljarenkom uspješno pripremio notni materijal za izvedbu. Orkestar je izveo "Melodiju" kompozitora Myroslava Skoryka i umjetničko djelo Levka Koloduba "Kozáčok". Dojmljivo i nezaboravno je bilo pjevanje naše sopranistice Oljhe Kaminske iz riječke Opere, koja je ujed-

no i predsjednica UKPD "Dnipro". Oljha Kaminska je izvela u pratnji orkestra "Oberih" ukrajinsku narodnu pjesmu "Oj, ne svity misjačenjku", i zakarpatsku narodnu pjesmu. Isto tako, na koncertu su izvedene dvije poznate ukrajinske narodne pjesme "Divljusj ja na nebo" i "Čorniji oči, kariji brovy" u izvedbi članova riječke Opere i počasnog člana naše udruge Sergeja Kiseljova. Poslije izvedbe pjesama gledatelji su nagradili izvođače dugim aplauzom. Publici se jako svidio nastup Anamarije Knego-Vidović, Marijane Radić i mladog gitarista Ivana Šostareca. Dva vesela ukrajinska narodna plesa "Kožačok" i "Dvije kume" u koreografiji Vitalija Kloka podigli su raspoloženje u dvorani. Tetjana Denysjuk je izvela na glasoviru umjetničko djelo "Osinni akvareli".

Bračni par Ljubov i Dražen Košmerl ostaju nam u sjećanju izvedbom pjesme "Natalke" iz opere Lysenka "Natalka Poltavka" i "Sonatoju" skladatelja Vladimira Rumčaka koju je izveo na harmonici Dražen Košmerl. Imali smo prigodu vidjeti i video prezentaciju o lijepim krajolocima Ukrajine i Hrvatske koju je pripremio član UKPD "Dnipro" Sergej Rosul. Vasyļ Jenjko, zamjenik predsjednice UKPD "Dnipro" bio je voditelj organizacijskog odbora za pripremu prve manifestacije Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Dnipro" u Rijeci.

Vasyļ Jenjko, zamjenik predsjednice UKPD "Dnipro" i predsjednik organizacijskog odbora manifestacije:

U koncertu su sudjelovali gosti iz Slavenskog Broda UKPD "Ukraina" te gosti iz Kaniže UKPD "Taras Ševčenko". Ova dva društva nastupili su u lijepim ukrajinskim narodnim nošnjama. Zbor iz Slavenskog Broda prekrasno je izveo tri pjesme "Proščaj selo", "Jakby meni čerevyky", "Oj try šljahy šyroki". Mlada plesачka skupina iz Kaniže izvela je veselo i nadahnjujuće dva plesa "Hopak" i "Ukrajinsku polku". Nastup gostujućih skupina je oduševio publiku svojim izvedbama.

Velika hvala Oljhi Kaminskoj, našojpredsjednici, koja je prije godinu dana, zahvaljujući njezinoj sposobnosti, entuzijazmu i trudu okupila ljude oko sebe. Oljha Kaminska omogućila je da predstavimo Ukrajinu, našu naciju, našu državu, jer "Još nije umrla Ukraina niti slava niti volja". Mi Ukrajinci koji živimo izvan svoje države još više ćemo ju veličati i slaviti da bi ljudi u cijelom svijetu spoznali da je "Ukraina prekrasna i snažna, između svih jednaka, između slobodnih slobodna".

Željko Mravac:

Koncert Ukrajinaca koji je održan u Rijeci bio je ogledni primjer kako se uz snažnu želju, a onda i znanje prikazuje kroz ples i pjesmu običaj i život Ukrajinskog naroda. To je bio splet pjesme, ples i govora koji dočarava život u Ukraini, te je kao takav pokazao koliko su Ukrajinici i Hrvatski narod srodni narodi, te imaju puno toga zajedničkog. Ovaj koncert razigrao je duše svih prisutnih, te su svi bili bogatiji za jedan krasan događaj.

Jevgenij Paščenko, dr. znanosti, prof. Filozofskog fakulteta u Zagrebu:

Koncert Ukrajinaca u Rijeci značajan je doprinos hrvatskih Ukrajinaca kulturnoj baštini Republike Hrvatske. Zahvaljujući inicijativi i temperamentu Oljhe Kaminske, njezinom profesionalnom majstorstvu bila je predstavljena izložba ukrajinskih umjetnika u Rijeci. Bilo bi poželjno sve ovo predstaviti i široj

hrvatskoj populaciji.

Oleh Žučenko, predstavnik udruge "Čarivna flejta" u Njemačkoj iz grada Dortmunda:

Pogledao sam na Youtubeu video s promocije UKPD "Dnipro" - Rijeka i obradovao sam se što kulturno-prosvjetno djelovanje mojih sunarodnjaka iz Ukrajine može vidjeti cijeli svijet.

Prekrasno je zvučao orkestar "Oberih", čiji je urednik muzičkih izvedba J.C. Franc, inače docent na katedri muzičke akademije P. I. Čajkovski, stručno uskladio nestandardni sklad orkestra. Zvučao je čisto i usklađeno i to bez dirigenta. Ovu misiju preuzeo je na sebe Valentyn Skljarenko koji je svirao na trubi. Velika zahvala gospođi Oljhi Kaminskoj s kojom sam surađivao kao muzički urednik na ukrajinskom radiju. Danas UKPD "Dnipro" - Rijeka navršio je jednu godinu postojanja... Nadam se da ću biti prisutan na svim ostalim rođendanima Udruge.

Vitalij Klok, solist baleta u HNK-u pl. Zajca:

Sretan sam što je uspješno održan naš koncert-prezentacija u kojem sam sudjelovao kao plesač i koreograf u dvije izvedbe a još sam više sretan jer je ova koreografija s ukrajinskom temom, narodna i meni vrlo poznata jer sam iz Kyjiva. Moje kolegice, prekrasne balerine, Rumunjka Kristina Lukanec i Hrvatica Dajana Marčić s lakoćom i zadovoljstvom su plesale u ukrajinskim kostimima koje su nam posudili naši prijatelji Ukrajinci iz UKPD "Ukraina" iz Slavenskog Broda.

Svjetlana Stolić:

Upravo sam se vratila iz Ukrajine iz koje donosim puno dobrih i nešto manje dobrih dojmova. Na koncert sam otišla sa zadovoljstvom jer je ovo prvi koncert UKPD-a "Dnipro". U petnaest godina koliko živim ovdje u Hrvatskoj, ovakvog koncerta nisam vidjela. Prekrasne izvedbe ukrajinskih narodnih pjesama nikoga nije ostavilo ravnodušnim u dvorani jer su sve pjesme zvučale vrlo nježno i s dušom, a upravo tako one i trebaju zvučati. Nevjerovatno lijepo je svirao orkestar, nježno je zvučala gitara... A plesovi... neobična izvedba. Vrlo veselo i umjetnički, sa dodatkom humora su plesali. Publika se upoznala sa našim ukrajinskim kostimima. Klavir me natjerao na maštanje. Za vrijeme cijelog koncerta svi su uživali i odmarali se. Dugi aplauz pratio je svaki nastup. Na kraju koncerta kada je započela moja najdraža pjesma "Mjesec na nebu" (na ukr. "Місяць на небі") i kada su se začule riječi "Vy ž mene oči plakaty navčyly..." (na ukr. Ви ж мене очі плакати навчили...) suze nije bilo moguće zadržati! Nisam samo ja plakala... Šteta što je dvorana bila malena i da nije bilo predstavnika kulture iz Veleposlanstva Ukrajine i HTV-a.

Oljha Kaminska:

Želim dodati da, bez obzira na veličinu dvorane, nama je bilo ugodno, a slike Ankice Verhas nadodale su nježnu proljetnu nijansu. Akustika je bila vrhunska a prekrasni novi klavir u dvorani zvučao je fantastično. Pijanistice Tetjana Denysjuk i Nina Simčić sa zadovoljstvom su prebirale tipke. Velika hvala gospođi Agnese Superina što nam je u potpunosti besplatno iznajmila dvoranu Circolo koja pripada talijanskoj manjini. Poslije koncerta bila je zakuska gdje su se gosti i sudionici koncerta zajedno družili. A na kraju su svi zapjevali: "Budjmo! Hej! Hej!! Hej!!!" •

Pripremila **Oljha Kaminska**
Prevela s ukrajinskog **Marta Martinčić**

• Sudionici manifestacije "Ne zaboravi", UKPD "Dnipro", Rijeka

LJETNA ŠKOLA 2011.

Ljetna škola ukrajinskog jezika i kulture u Starom Gradu na otoku Hvaru

● Predavači ljetne škole

Zahvaljujući Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske već treću godinu zaredom organizira ljetnu školu za izučavanje ukrajinskog jezika i njegovanja kulture za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine RH.

Ljetna škola za osnovnoškolce, odnosno učenike od 8 do 15 godina, održana je ove godine u prekrasnom gradiću Starom Gradu na sunčanom otoku Hvaru, u hostelu "Sunce". Hostel se nalazi u samom centru grada, stotinjak metara od mora i ima dugogodišnju praksu u organizaciji i provođenju ljetnih škola i programa aktivnog odmora djece sa sadržajima odgoja i obrazovanja do ljetnih zabava i ekskurzija.

Ljetna škola Ukrajinaca Hrvatske - specifičan je stalan oblik odgojno-obrazovne (nastavne) djelatnosti, dopunska nacionalna škola za sve učenike osnovne hrvatske škole koji pripadaju ukrajinskoj nacionalnoj manjini.

Cilj ljetne škole Ukrajinaca u RH je očuvanje nacionalnog identiteta ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj, razvijanje pozitivnih osjećaja i sklonosti prema vlastitoj nacionalnoj kulturi i podrijetlu.

Zadaće ljetne škole su: izučavanje ukrajinskog jezika, stjecanje jezične kompetencije na odgovarajućoj razini, izučavanje ukrajinske književnosti, ukrajinskog folklorea, usmenog narodnog stvaralaštva, upoznavanje sa zemljopisom i poviješću ukrajinske nacije, narodnim običajima, kulturnim tekovinama, izučavanje ukrajinskog narodnog plesa kao jednog od bitnih dijelova ukrajinske kulture.

Ljetna škola u Starom Gradu održana je u razdoblju od 26. lipnja do 5. srpnja 2011. godine.

Za organizaciju ljetne škole odgovoran je bio Vlado Karešin iz Slavonskog Broda; za nastavni plan i program zadužena je bila prof. Oksana Martinjuk iz Osijeka koja je ujedno predavala ukrajinski jezik i književnost. Nositelji izvedbenog programa bili su: prof. Tetjana Lasek-Žagar iz Josipovca (ukrajinski jezik i književnost), prof. Tetjana Ramač iz Vukovara (povijest Ukrajine), prof. Halyna Kubinska iz Karlovca (zemljopis Ukrajine), prof. Vladimir Kubinski iz

Karlovca (glazbena kultura), prof. Ivana Matić iz Slavonskog Broda (koreografija).

Ljetna škola bila je posvećena 140. obljetnici rođenja velike ukrajinske spisateljice, pjesnikinje, prevoditeljice i društveno-političke aktivistice Lesje Ukrajinke.

Ljetnu školu je pohađalo 67 učenika iz Vukovara, Petrovača, Osijeka, Slavonskog Broda, Kaniže, Lipovljana, Zagreba i Rijeke.

Učenici su bili raspoređeni u 6 nastavno-obrazovnih skupina određenih prema predznanju ukrajinskog jezika te uzrastu.

Nastava je održana svakog dana u prijedopodnevnom satima od 8.30, nakon tjelovježbe, doručka te pjevanja hrvatske i ukrajinske himne. Prva tri sata svaka grupa imala je ukrajinski jezik, književnost, zemljopis i povijest Ukrajine, četvrti i peti sat određen je bio za pjevanje i koreografiju. Nakon ručka i odmora učenici su imali mogućnost uživanja u ljepotama Jadranskog mora u pratnji svojih predavača. U poslijepodnevnom satima polaznici ljetne škole sudjelovali su u slobodnim aktivnostima (dramska sekcija, likovna radionica, sportske aktivnosti) te u pripremama za književno-glazbenu večer posvećenu ukrajinskoj spisateljici Lesji Ukrajinki i završni koncert.

Polaznici su imali dobre uvjete smještaja, tri obroka dnevno, mogućnost obilaska Starog Grada, vožnju malim brodićem do pješčane plaže uz pjevanje ukrajinskih pjesama, te brojna iznenađenja i zabave na moru. Nedjeljom su polaznici škole prisustvovali jutarnjoj misi.

Završni koncert ljetne škole održan je 26. lipnja na povijesnom trgu Škor gdje su učenici pokazali stanovnicima Starog Grada i brojnim turistima stečeno znanje iz glazbene kulture (djeca su interpretirala deset narodnih i autorskih ukrajinskih pjesama); iz koreografske umjetnosti (četiri prekrasna ukrajinska plesa uz atraktivnu glazbu); iz jezika i književnosti (učenici su recitali napamet književna djela Lesje Ukrajinke te izveli ulamak iz najpoznatije drame L. Ukrajinke "Šumska pjesma"). Polaznike i predavače ljetne škole srdačno je poz-

● Gradonačelnica Starog Grada na Hvaru Đurđica Plančić i Vlado Karešin

● Na završnom koncertu

• Zajednička fotografija polaznika ljetne škole nakon Svete Mise

dravila gradonačelnica Starog Grada gđa. Đurđica Plančić i predsjednik Ukrajinske zajednice RH g. Ivan Semenjuk. Završni koncert ljetne škole u trajanju od sat vremena imao je brojnu posjećenost i medijski je popraćen.

Ljetna škola završila je uz zagrljaje i suze zbog rastanka od prijatelja i nastavnika, a najveća je želja svih učesnika škole da se organizira susret polaznika i predavača uz svečani

nastup s istim programom - pred roditeljima, prijateljima, članovima ukrajinskih društava i štovatelja ukrajinske kulture. Ova želja svjedoči o uspješno održanoj ljetnoj školi i što je najbitnije, o spremnosti djece da se uključe u aktivan rad ukrajinske manjine, ukrajinskih udruga i organizacija u Republici Hrvatskoj. •

Oksana Martinjuk

Літня школа 2011

Літня школа української мови і культури в Старом Граду на острові Хвар

• Літературно - музичний вечір присвячений Лесі Українці

• Лукаш і Мавка з "Лісової пісні" Лесі Українки

Вже третій рік підряд літня школа для дітей молодшого шкільного віку, які вивчають українську мову та культуру, була організована на острові Хвар в туристичному та живописному місті Старі Град.

Цього року вона відбулася з 26 червня по 5 липня за сприяння Міністерства освіти Республіки Хорватія та Української громади Республіки Хорватія.

Острів Хвар четвертий по величині в Адріатичному морі. Його поверхня біля 299,7 квадратних кілометрів, глибина – 72 кілометра, а ширина біля 10,5 кілометрів в самій широкій частині. На острові знаходяться чотири найбільші населені міста, а саме: Хвар, Ёлса, Сучурай і Старі Град.

Саме тут, у Старом Граду, де в 16 столітті жив і працював відомий хорватський письменник Петар Хекторович, у готелю "Сонце" навчалися і відпочивали цього року 67 дітей українського походження з різних міст Хорватії. Учні були поділені на 6 груп в залежності від вікової категорії та знання української мови. Адже мета такої школи - розвинути в дітей позитивні відчуття та схильність до власної національної культури і свого походження. Вчителі намагалися за цей короткий період

ознайомити учнів з історією, культурою прабатьківщини, зацікавити у вивченні рідної мови.

За організаційні питання літньої школи відповідальним був Владо Карешин зі Славонського Броду, а за проведення навчальної програми та плану відповідала проф.Оксана Мартинюк з Осієка.

Цього року як навчальна програма так і дозвілля дітей були цікавими та різноманітними. Ранок починався із зарядки, яка проходила у парку біля готеля. Перед навчанням у виконанні учнів звучали хорватський та український гімни.

Навчальний процес проходив під керівництвом шести вчителів:

українську мову та літературу викладали проф. Оксана Мартинюк та проф.Тетяна Ласек-Жагар із Осієка, історію України - проф.Тетяна Рамач із Вуковара, географію - проф.Галина Кубінська із Карловца, музичну культуру - проф. Володимир Кубінський із Карловца, хореографію - проф. Іванна Матіч із Славонського Броду.

Крім основних навчальних предметів у школі працювали літературно-декламаторський, театральний та художній гуртки, на яких діти мали можливість

● Викладачі і гості літньої школи

проявити свої здібності, також були організовані спортивні секції (футбол, шахмати, плавання).

Літня школа цього року була присвячена видатній українській письменниці Лесі Українці. Як і було заплановано програмою, в рамках літньої школи був проведений літературно-музичний вечір присвячений цій українській поетесі. Ведучі програми проф. О. Мартинюк та учениця Ніколіна Мамліч розказали присутнім про багату творчість і трагічне життя письменниці. Постать Лесі Українки постала перед глядачами в її віршах, які виконали учасники літньої школи і піснях – у виконанні Іванни Ступ'як під супровод скрипки Андрея Жагара прозвучала коліскова "Місяць яснеєнький". Прикрасою вечора став театральний уривок з найвідомішої драми-феєрії Лесі Українки "Лісова пісня", який артистично виконали учні Іванна Ступ'як, Іван Ступ'як, Тіана Мазур, Маріка Канюга під керівництвом своєї вчительки Т. Ласек-Жагар. Образи Мавки і Лукаша, Русалки та Лісовика, в яких перетілилися юні актори, полонили глядачів оригінальними костюмами, розмаїттям мелодій вірша, гармонійним співіснуванням людини з природою.

Незабутньою подією для дітей стала подорож на катеру по Адриатичному морю до одного із пісчанних пляжів острова. Згуртувавшись в одну дружню, веселу родину, як вчителі так і учні, по дорозі співали українські пісні,

привертаючи до себе позитивну увагу великої кількості туристів. Цікавою та духовною була пішохідна подорож по туристичному маршруту на вершину острова, де побудована капличка і великий кам'яний Хрест.

Справжньою несподіванкою та радістю для дітей були ігри на воді у величезних прозорих двометрових кулях, наповнених всередині повітрям. Щоб відвідати цей атракціон вишикувалася черга, але не кожен зміг утримати рівновагу і "пробігтися" по воді в середині кулі, "не зануривши носа". День був наповнений сміхом, радістю, цікавими пригодами і надовго залишився у пам'яті підлітків.

Урочиста програма заключного концерту, на якій юні хорватські українці змогли показати свої знання, вміння володіти українською мовою, приналежність до української нації, українську пісню і танець, відбулася 4 липня на історичній площі Шкор у Старом Граду. На концерті були присутні велика кількість туристів та мешканців міста, представників місцевих засобів масової інформації, яких привітав Владо Карешин, надавши слово голові Української громади в РХ Івану Семенюку та меру міста Старі Град Джурджиці Планчіч.

Підсумковим етапом концерту було вручення учням свідоцтв про закінчення курсу літньої школи. ●

Тетяна Рамач

● Учасники та викладачі літньої школи

U Slavonskom Brodu obilježena 25. godišnjica Čornobyjske katastrofe

• Zoran Ivanović, zamjenik gradonačelnika Slavonkog Broda, Ružica Vidaković, zamjenica župana, župan Danijel Marušić, Darija Mataić Agićić, zamjenica ravnateljica Gradske knjižnice, Njegova Ekscelencija Oleksandr Levčenko

Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Brodsko-posavska županija, Gradska knjižnica Slavonski Brod i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ukrajina" iz Slavonkog Broda, održali su 15. lipnja ove godine prigodan program povodom obilježavanja 25. godišnjice Čornobyjske katastrofe, najveće nuklearne nesreće u povijesti čovječanstva, koja se dogodila u Ukrajini, 26. travnja 1986. godine.

Program se odvijao u dvorani Gradske knjižnice, u kojoj je postavljena izložba fotografija "Čornobyjska katastrofa. Sigurnost budućnosti". Ova izložba dokumentira sva događanja vezana za ovu katastrofu: uzroke i sanaciju posljedica, evakuaciju ugroženoga stanovništva, izgradnju zaštitnoga sarkofaga oko uništenoga reaktora, daljnje aktivnosti i međunarodna suradnja u svezi izrade projekata i izgradnje nove zaštitne konstrukcije.

Najprije je predstavljena publikacija "Čornobyjska nesreća – 25 godina poslije", urednika Sergeja Burde, u izdanju Hrvatsko-ukrajinskog društva i Kulturno-prosvjetnog društva RiU Zagreba. O knjizi je govorio Slavko Burda, predsjednik Društva RiU Zagreba i potpredsjednik Europskog kongresa Ukrajinaca, istaknuvši da je knjiga pisana na osnovi dostupnih podataka s ciljem da se javnosti prikažu osnovne i stručne informacije o ovoj teškoj nuklearnoj nesreći i njenim posljedicama. Doajen ukrajinskih asocijacija i počasni predsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice Teodor Fricki prisjetio se svojih kontakata s Vatrogasnom zajednicom Ukrajine, te dolaska u Hrvatsku vatrogasnih dužnosnika koji su bili sudionici gašenja požara Čornobyjske elektrane i koji su hrvatskim vatrogascima prenijeli svoja iskustva. Spomenuo je i posjetu Ukrajini u vrijeme obilježavanja 10. obljetnice Čornobyjske katastrofe.

Nakon prikazivanja kratkog dokumentarnog filma o Čornobyjskoj katastrofi, veleposlanik Ukrajine u RH, Nj.E. Oleksandr Levčenko osvrnuo se na događanja u Ukrajini prije 25 godina, kojih se sam dobro sjeća. Naglasio je da moramo ozbiljno razmišljati o budućnosti i korištenju nuklearnih elektrana na siguran način, te da je sanacija i osiguranje oštećenoga reaktora odgovornost cijeloga svijeta. Kako je pri kraju rok trajanja postojećega zaštitnog sarkofaga, za novi štit je potrebno prikupiti 1,7 milijardi eura, što Ukrajina naravno ne može sama riješiti.

Izložbu je otvorio župan Brodsko-posavske županije g. Danijel Marušić istaknuvši da je poruka ove izložbe upozorenje svima, kako se ovakva katastrofa više nikada ne bi dogodila, a ujedno je ovo prigoda da se sjetimo svih nedužnih žrtava ove velike tragedije.

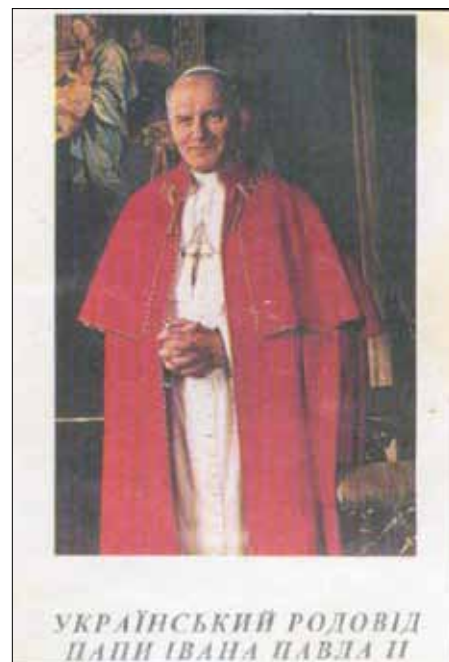
Skupu su bili prisutni i zamjenica župana Ružica Vidaković te zamjenik gradonačelnika Zoran Ivanović, koji se također obratio publici. Među okupljenima su bili i grkokatolički župnici, o. Ivan Baršćevski, vikar slavonsko-srijemski i o. Nikola Stupjak, dekan slavonski, časne sestre bazilijanke te brojni pripadnici ukrajinske nacionalne manjine. Program je vodila Jesenka Mišćiv, istaknuvši u uvodnoj riječi da je UKPD "Ukrajina" u svom dugogodišnjem radu nastojalo da i u Slavonskom Brodu budu održani raznovrsni kvalitetni kulturni programi i manifestacije, čime je dan veliki doprinos multikulturalnosti i bogatstvu življenja u ovoj sredini. Program su uveličali članovi zbora Društva "Ukrajina" otpjevavši na početku himne Hrvatske i Ukrajine, a na kraju pjesmu na stihove Tarasa Ševčenka "Oj try šljahy šyrokiyi". •

Jesenka Mišćiv

• Zbor UKPD "Ukrajina" iz Slavonkog Broda

Ukrajinski korijeni Pape Ivana Pavla II

Već nekoliko godina (otkad je kardinal Karol Wojtyła proglašen Papom) kruži informacija da Papini korijeni potječu iz Ukrajine. To sam, i to ne samo jednom, čuo i ja. Ali, koliko god se trudio i pisanim dokazima potkrijepiti te informacije, nije mi pošlo za rukom. Nedavno sam, proučavajući materijale povezane s člankom o ukrajinskim liječnicima-književnicima naišao na članak doktora Pavla Pundije "U sveto sjećanje na Borysa Fylypčaka". U njemu se spominje da je već pokojni doktor Borys Fylypčak poznao Papu Ivana Pavla II. Nadalje, ukrajinsko-američki list "Nova zora" 17. prosinca 1978. g. objavljuje članak "Papa Ivan Pavao II potječe iz ukrajinske obitelji", potpisan pseudonimom M.R. U članku piše da je Karol Wojtyła (odnosno Papa) rodbinski povezan s obitelji Fylypčak. Preostalo je pojasniti na koji način. Trebalo je ponovo potražiti podatke o pokojnom doktoru Borysu ili Ivanu – ocu Borysa Fylypčaka. Iz dokumenata se vidi da je prva žena pokojnog doktora Fylypčaka bila Papina sestra – Sofija Kučmjerčyk. Njezina je majka podrijetlom iz obitelji Kačarovskij, kao i majka Karola Wojtyły.

Što se može reći o toj obitelji? Ne temelju sjećanja Borysa Fylypčaka poznato je da majka budućeg Pape – Kačarovska (djevojačko prezime) potječe iz grkokatoličke obitelji s Ternopiljščyne. Sjećanja pokojnog Borysa Fylypčaka objavljena su u časopisu poljskog društva liječnika u listopadu 1980. g. Citiram: Doktor Oleh Volenskyj (tadašnji predsjednik ukrajinskog društva liječnika u Sjedinjenim Američkim Državama – rodom iz Ivano-Frankivske županije, u ljeto 1991. g. zaposlen u skolvskoj bolnici) predstavio je doktora Fylypčaka,

koji nam nije govorio samo o prijateljskim odnosima, nego i o rodbinskoj povezanosti s Papom Ivanom Pavlom II. Doktor Fylypčak bio je kolega Papinog starijeg brata Edmunda Wojtyły. Zajedno su studirali medicinu na Jagielonskom sveučilištu (Krakow). Edmund se rodio u Linzu (Austrija), gdje je njegov otac služio austrijsku vojsku. Grko-katolička obitelj Papine majke bila je prisiljena preseliti se s Holmščyne na rodnu Ternopiljščynu. Kasnije se Papina majka udala za poljskog potporučnika koji je bio stacioniran u Halyčyni. Nedugo zatim preselili su se u Linz, a kasnije u Wadowice (Poljska). U Krakowu se doktor Fylypčak oženio rođakinjom Edmunda Wojtyły. Majka te rođakinje bila je sestra majke Edmunda Wojtyły i Pape Ivana Pavla II. Dvije godine nakon što je dobio liječničku diplomu doktor Edmund Wojtyła umro je od šarlaha.

Karol Wojtyła rado je navraćao u bolnicu u kojoj je radio doktor Fylypčak. Postali su prijatelji. Naposljetku, bili su rođaci. Zadivljujuća povijest nepoznata većini ljudi. Karol Wojtyła dopisivao se

● Naslovna stranica knjige "Ukrajinski korijeni Pape Ivana Pavla II"

s obitelji Fylypčak, a 1958. g. ih je posjetio za vrijeme svog boravka u Americi. Prva žena doktora Fylypčaka (odnosno Papina sestra) umrla je 1977. g., godinu dana prije nego što je Karol Wojtyła proglašen Papom. Borys Fylypčak mu je čestitao, a čak ga je i posjetio s kćerkom Zirkom i sinom Ivanom.

Godine su prolazile. Njihova je komunikacija toliko oslabila da su si još samo međusobno čestitali blagdan. O tome je Iryna Dybko (druga žena Borysa Fylypčaka) napisala: Dopisivanje s Papom Ivanom Pavlom II. svelo se samo na lakonsko čestitanje blagdana. 16. svibnja 1988. g. doktor Fylypčak je umro. Za sobom je ostavio vjerodostojne dokaze o djelomičnom ukrajinskom podrijetlu Pape Ivana Pavla II. Na tome smo mu zahvalni. ●

Ihor Vytvyckyj, liječnik

Materijali iz knjige "Ukrajinski korijeni Pape Ivana Pavla II."

Za "Vjesnik" odabrala **Marusja Jurista**

Prevela s ukrajinskog **Marina Čuturić**

● Trg sv. Petra u Vatikanu

Михайло Косач – видатний вчений-математик, фізик-метеоролог, письменник, перекладач та брат Лесі Українки

“...в моєму серці є і його струни”

Леся Українка про свого брата Михайла

○ Студент Михайло Косач

Родина Косачів подарувала Україні велику і незабутню українську поетесу Лесю Українку (справжнє ім'я Лариса Косач). Проте, в цій прекрасній родині виросли ще 4 дітей, які також заслуговують великої пошани. Леся Українка мала трьох молодших сестер, які також були дуже успішними в житті, талановитими і розумними - це Ольга, Оксана та Ізидора, а також старшого брата Михайла. Найбільше маленька Леся любила гратися зі своїм братиком Михайлом, який був старшим від неї на два роки. Михайлик і Леся до 13 років були нерозлучними друзями, гралися, вчилися, читали – робили разом все. Тому в родинному колі вони навіть мали спільне ім'я “Мишелосіє”, що значило Мишко та Леся. Коли потрібно було покинути одного з них, всі знали, що вони десь разом, ось і кликали нерозлучних дітей “Мишелосіє”. З самого дитинства і все життя вони мали одне до одного не лише правдиво братерські почуття, а й були найщирішими друзями. Мали спільні ігри, книжки, захоплення, уподобання, проте кожен з них вибрав свій шлях у житті і став непересічною особистістю.

Брат Лесі Українки, Михайло Косач, залишився дещо в тіні величезної слави своєї сестри. Можливо, так сталося тому, що йому судилося прожити на цій землі дуже коротко. Несподівана передчасна смерть Михайла на 34 році життя глибоко ранила душі всіх членів його родини та друзів. Леся Українка настільки тяжко переживала цю страшну трагедію, що два роки взагалі не могла нічого писати. Так, не лише родина Косачів втратила дорогу їм людину, вся Україна втратила великого вченого, талановитого математика, фізика, викладача університету, письменника і перекладача, який навіть не встиг до кінця розкрити свій талант, втілити в життя заплановані цінні відкриття, а, на жаль, залишив сумувати всю свою родину, молоду дружину і п'ятирічну доньку.

Батько, Петро Косач, служачи у Новограді-Волинському,

одружився 28 липня 1868 року з Ольгою Драгомановою, яку привіз у домівку, найняту в панів Уварових. Ольга Драгоманова (відома під псевдонімом Олена Пчілка) згадує: “Жили ми там на вулиці Корецькій. Будинок був новий, просторий... у цій першій оселі уродився якраз через рік, у липні 1869 року дорогий, незабутній син наш Михайло”. “Потім, 1870 року, восени, перейшли ми в друге помешкання: найняли невеличкий домочок у міщанина Окружка. Та малесенька улочка була коло самої річки Случі. Там були гарні скелі над водою і хороше місце для купання. От у цьому домочку старого добродія Окружка вродилася 13 лютого (за старим стилем) 1871 року дочка наша Лариса, відома під іменем Лесі Українки”. У цій милій хатині пройшли перші роки їхнього дитинства. “В Окружків жили ми два роки, а потім перейшли жити в 1873 році, восени, на вулицю Завадських, найнявши цілу садибу в пані Завадської, польки. Це була найкраща з трьох наших домівок, де ми, Косачі, проживали: мали бо ми в Завадських дуже великий, хоч і одноповерховий, будинок, а до того – розкішний садок, теж дуже великий. Давня правдива панська оселя. Садок був до деякої міри запущений, але через те ще кращий, так вільно росло в ньому садове і всяке інше дерево: липи, тополі тощо. І сила кущів – бузків розмаїтих, жасминів і всяких довголітніх квіток. Нашим дітям було так добре в тій чудовій оселі! Власне, ради дітей ми й найняли ту домівку в Завадських, бо в Окружка нам, при побільшенні нашої сім'ї, стало тіснувато, та й сада прийоного домочку не було.

В домі Завадських 26 травня 1877 року вродилася друга наша дочка, Ольга. З усього часу, прожитого в Звягелі, пробули ми в Завадських найдовше”, - згадує Ольга Драгоманова-Косач.

Одинадцять щасливих років прожила сім'я Косачів у старовинному Звягелі і зробила своїм перебуванням на Волині вагомий внесок у розвиток та утвердження української національної культури. Незважаючи на те, що це був глухий закуток, саме Волинське Полісся було тим духовним джерелом, під впливом якого Олена Пчілка пише перші оригінальні поезії “Волинські спогади” та “Гульча”, у яких розповідається про щасливі роки, прожиті на березі річки Случі. Олена Пчілка дбає про виховання не лише своїх дітей, а й про всіх українських дітей. Вона видає на свої кошти книжку “Українським дітям” - переклади улюблених російських та польських письменників для українських малих читачів, робить переклади Гоголя.

У сім'ї Косачів у день народження та пам'яті Т. Шевченка збиралися прогресивні діячі культури. Ці зібрання мали великий вплив на духовний розвиток дітей та всього краю. Юридичні клопоти батька за долю селян, просвітницькі заходи матері щодо освіти своїх дітей і простих людей поглиблювали роль молодого подружжя Косачів, їх авторитет у Звягелі і взагалі на Волині.

У Звягелі в Косачів народилося три видатні діячі української історії та культури: Михайло Косач – вчений, фізик, математик, метеоролог, письменник-перекладач, котрий видавався під псевдонімом Михайло Обачний; Лариса Косач, відома світу як Леся Українка, чиє ім'я стало національною славою і гордістю українців; Ольга Косач – лікар, письменниця-перекладач, яка друкувала переклади з польської, французької, англійської мов під ім'ям Олеся Зірка, була першим упорядником архіву та біографом своєї відомої старшої сестри.

Головним завданням Олени Пчілки як матері, невтомної виховательки, педагога було виховання дітей у душі поваги до української національної культури, любові до свого народу, рідної батьківщини. Як вона сама писала "...В дітей мені хотілося перелити свою душу й думки – і з впевненістю можу сказати, що мені це вдалося. Не знаю, чи стали б Леся й Михайло українськими літераторами, коли б не я; може б стали...але хутчії, що ні... Власне, я "наважила" і завше окружала дітей такими обставинами, щоб українська мова була їм найближчою, щоб вони змалу пізнавали її як найбільше".

Любили дуже Леся й Михайло Звягель, особливо звягельську річку Случ з її скелястими берегами, на крутосхилах якої віддзвеніло їх дитинство. Взагалі звягельський період свого життя Леся Українка згадувала як щось найпрекрасніше (може, тому, що там вона була ще здорова, а почала слабувати в Луцьку). Малою Леся була, хоч і тихенька, але весела і дуже любила танцювати. Вони з Михайликом часто й охоче, майстерно танцювали "Козака". Потім же вона не раз казала, що коли чує музику до танцю, то їй дуже сумно і хочеться плакати. Може, справді, вже тоді в Звягелі Леся передчувала своє лихо, ту "тридцятилітню війну" з туберкульозом. Михайло з Лесею дуже сумували, розлучаючись із Звягелем та своїм звягельським товариством. І на все життя "заховали" згадку про звягельський період свого життя як найкращий.

Любила Леся й своє місце народження – Новоград-Волинський, називаючи його "прекрасною коліскою своїх страждань". Про щасливо прожиті роки в ньому вона згадувала: "Я вже була не дуже маленька, саме дев'ятий рік ішов, як уся наша родина, і я, звісно, з нею переїхали жити в місто Луцьк з того міста, де я вродилась й прожила вісім перших років життя... виїжджаючи з рідного міста, не спадало й на думку мені, що, може, я туди повік не повернуся... що не вернувся більше мої найперші наймиліші роки життя, що упливали вже вони золото-блакитним струмочком у прірву минулого і вже не припливуть ніколи назад..."

Михайло Косач також дуже любив Новоград-Волинський - місто свого дитинства. У дитинстві в родині його ніжно звали Михайлик, Михась, Миша, Мака, Міка, Мачина, Кнана, а разом з Лесею "Мишелосіє".

У формуванні Михайла Косача як людини, науковця, письменника вирішальними були два періоди: по-перше, дитинство в родинному колі, по-друге, юнацькі роки під час навчання в гімназії. Початкову освіту Михайло і Леся здобули дома. Мама - Ольга Петрівна – високоосвічена жінка свого часу, основи вивчення рідної мови дала дітям сама. Михайло вчився з приватним вчителем із Києва за програмою чоловічої гімназії, вже тоді виявив надзвичайний інтерес до історії, літератури. Поступив у п'ятий клас гімназії у Холмі, яку закінчив через чотири роки зі срібною медаллю. У своїх захопленнях вагався між гуманітарними і точними науками. У 1888 році поступив до Київського університету на математичне відділення фізичного факультету. Провчившись там два роки, залишає навчання і в 1891 році стає студентом Юр'ївського університету (нині місто Тарту).

Закінчивши успішно математичне відділення у 1894 році, Михайло Косач переводиться на фізичне і незабаром закінчує освіту. Ще студентом працює асистентом фізичного кабінету під керівництвом професора Б. Голіцина. У листі до родичів сповіщає, що має авторитет у професорів і репутацію найбільшого фізика в університеті. В іншому листі пише: "Хочу конче швидкістю рентгенівських променів скреслити і слави зажити". Є відомості, що перед від'їздом Лесі Українки на операцію до Берліна, Михайло сконструював апарат, який виконав рентгенівський знімок її хворих ноги й руки. Отже, він зробив відкриття одночасно з Рентгеном.

Весною 1895 року Михайло Косач захистив кандидатську дисертацію. Здібний фізик робить значні успіхи в науці. Його запрошують у 1896 р. на Всеросійську виставку до Нижнього Новгорода. У 1897 році він складає іспит на звання викладача фізики та математики в університеті, здобуває ступінь магістра. Тартуський університет посилав його до Кельна для ознайомлення з газовими двигунами. Бере активну участь у Всеросійському з'їзді природників і лікарів, де проголошує доповідь з фізики і метеорології, цікавиться фольклором і етнографією.

1 грудня 1899 року відбувся успішний публічний захист дисертації Михайла Косача. Студенти дуже любили Михайла Петровича. Поєднуючи в собі хист "лірика і фізика", Михайло вимагав цікавого викладу наукових знань. Турбувався про наукові підходи до видання підручників.

Михайла Петровича Косача - вченого енциклопедичних знань - запрошують на роботу до одного з найкращих університетів - Харківського на посаду приват-доцента на кафедрі фізики та метеорології, керує університетською метеорологічною станцією.

Своєю енергією Михайло подібний до Лесі Українки, яка пізніше напише: "...в моєму серці є і його струни". Це підтверджують такі факти, як спільні переклади Михайла і Лесі творів Миколи Гоголя, що вийшли окремою книжечкою "Микола Гоголь. Вечорниці. Оповідання. 1885". Михайло займався перекладами багатьох відомих письменників. Разом з Лесею Українкою постійно цікавився народною творчістю, планував етнографічну експедицію на волинське Полісся. Леся Українка навіть вважала, що її брат - фольклорист кращий за неї. Михайло Косач як письменник виступав під псевдонімом Михайло Обачний. Він написав ряд оповідань.

Навчання Михайла надовго розлучили його з улюбленою сестрою. Роки розлуки зміцнювали їх дружбу. Брат ладен був небо прихилити, коли бачив страждання Любої сестри. Постійно прислав їй втішні листи, аби сестра не відчувала себе самотньою і сумною. У 1888 р. Михайло власноруч зробив Лесі спеціальний столик, щоб вона могла писати лежачи. У 1889 р. на тяжку і складну операцію до Берліна повезли Лесю мати і Михайло. Лише переконавшись, що операція пройшла успішно, він повернувся до Тарту.

Леся Українка присвятила брату багато своїх творів. 23 березня 1890 р. Леся пише з лікарні до Михайла віршованого листа: "Михайлику, мій любий! Я зважила собі сьогодні написати у віршах лист тобі".

У 1893 р. Михайло Косач одружився з українською письменницею Олександрою Судовщиковою, літературний псевдонім н Грицько Григоренко. 13 лютого 1898 р. в м. Тарту у них народилася дочка Євгенія.

Несподівана передчасна смерть любого брата у 1903 році глибоко вразила Лесю. Два роки по тій трагедії вона не могла нічого писати - тужила тяжко. У листі до матері з Тбілісі 19 листопада 1903 року Леся писала: "...Ох, ще ніколи не було мені так трудно писати листи, як тепер... бо як пишу, то все страшно наближається до мене і стає дійсністю, а так, то все ніби неправда... Якби я була тепер в Києві або Харкові, то певне, зійшла з ума, а тут я часто серйозно думаю, що то неправда, а тільки так приснилось..."

Михайла поховали на Байковому цвинтарі. Пізніше між могилами любого брата і батька знайшла свій спочинок і Леся Українка.

25 лютого 1966 року на будинку, (нинішня адреса – вул. Соборності, 57) де народився Михайло Косач, встановлено меморіальну дошку не тільки тому, що Михайло – брат Лесі Українки, а як видатному вченому-математику, фізику-метеорологу, письменнику і перекладачу Михайлу Обачному. •

Підготувала Олеся Мартинюк

Рослини – символи України “Ой у вишневому садочку...”

Нема в Україні подвір'я, де б не росла вишня. Як зацвіте навесні білим цвітом - на серці тепліє, а зачервоніє ягодами - душа світліє. При згадці про вишню на пам'ять одразу ж приходять такі близьки та любі серцю, кожному знайомі рядки Тараса Шевченка:

“Ой у вишніку”

U Ukraini nema dvorišta u kojem ne raste višnja. Kada u proljeće procvjeta bijelim cvijetom, srcu je toplo, a kada zacrvene crveni plodovi, u duši je svijetlo. Kada se sjetimo višnje, prizivamo stihove T. Ševčenka:

“Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть.
Співають ідучи дівчата.
А матері вечерять ждуть.”

Інші Кобзареві рядки про вишню проникливі й ніжні:

“Пішла в садок вишневий
Богу помолитись.
Взяла землі під вишнею,
На хрест почепила.”

Вишневий сад супроводжує українські оселі хтозна відколи, немов наша отча земля - батьківщина цього чудового дерева. Але насправді це дерево поширене в різних місцевостях. Вишневий рід налічує понад 100 видів, є серед них велетні і карлики. Розповідають, наприклад, про вишню, яка розрослась, мов пишний сад, що її крона в діаметрі сягала 65 метрів. Та зустрічаються й такі породи, висота яких не більше 30-40 см. На Україні найбільш розповсюджені вишня звичайна і степова.

Nasadi višanja od davnina ukrašavaju ukrajinska sela. Smatra se da je naša zemlja domovina ove vočke. U stvarnosti, višnja je rasprostranjena u cijelome svijetu. Danas

ima preko 100 vrsta višanja. Među njima ima malih i velikih stabala. U Ukraini je najviše rasprostranjena obična i stepska višnja.

Степова вишня дає багато пагонів. Її садять на схилах балок, ярів, де коріння цієї рослини зміцнює ґрунт. Цікаво, що, примандрувавши, очевидно, з північних країв, вишня росте аж на Канарських островах. Тут вона стала вічнозеленою. У свою чергу, на Україні прижилась вишня японська-чагарник заввишки 2-2,5 м. Походить вона з Японії, Гімалаїв, Кореї.

Stepska višnja ima puno grana. Sade je na strminama gdje korijenje ove vočke učvršćuje tlo. Zanimljivo je što višnja raste čak na Kanarskim otocima i tamo je ona postala vazdazelena. U Ukraini se udomaćila japanska višnja - grm visine 2-2,5 metra. Porijeklom je iz Japana, Koreje i s Himalaja.

Вишня дарує нам смачні соковиті плоди, але її використовують і в декоративному оформленні парків, скверів, садіб тощо.

Люблять і шанують у нас вишню, як рідну матір. А таки так, як матір, бо оповідають старі люди таку легенду.

Višnja nam daruje ukusne sočne plodove, ali nju koriste i u dekorativnom oblikovanju parkova i perivoja.

U Ukraini višnju poštuju kao majčicu. O tome govore stari ljudi u svojim pričama.

Жила колись в Україні одна родина. Чоловік козакував при потребі, сів хліб. Жінка йому допомагала і доглядала за дітьми. Дав їм Бог п'ятеро синів і одну дочку. Обминало їх обійстя нещастя. Але людське щастя - у руках Божих...

Як наслала цариця Катерина на українські землі москалів, то віднайшли вони той щасливий хутір і взялися до грабунку. Пліч-о-пліч стали проти ворогів батько з синами, але сила солому ломить. Козаків москалі постріляли і порізали. Кинулися кати до хати, а на порозі із самострілом мати. Поклала кулею старшого, а сама загинула на порозі рідної хати. Тіла козаків москалі потягли з собою, а маму донечка поховала в саду.

І сталося диво. Виросло на тому місці деревце, яке

навесні зацвіло пишним цвітом, а на літо налилося червоними ягодами, схожими на краплини крові. Милувалася дівчина-сиротина цвітом деревця, а як спробувала смачних ягід, враз заснула. І приснилося їй те деревце, а з нього наче мати вийшла:

- Видиш мене, донечко? - шепотіли люблячі уста.
- Виш... не... доне?

Відтоді те деревце і називають вишнею. А що великою є душа кожної матері, то і краплини - ягоди в неї великі та соковиті. Тому вишня символізує батьківський дім, матір.

“Знову наснилось дитинство,
Тепле, як гарна весна.
Вишня вдяглася в намисто,
Мама щаслива й сумна”

“Ой матінко - вишня,
Чи я у вас лишня,
Що ви мене туди дали,
Де я непривична.”

Щедро оспівана вишня і в піснях:

“Ой у вишневому садочку, там соловейко щебетав,
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох,
А-я-я, ох-ох-ох,
Там соловейко щебетав

Ой під вишнею, під черешнею,
Стояв старий з молодістю, як із ягодою”

Вишня - одне з найстаріших дерев в Україні. Вона використовувалася в Новорічній обрядовості задовго до принесення Петром I звичаю ставити ялинку. Її викопували восени і ставили в діжку з землею у хаті, де вона стояла до Нового року. За тим, як росла вишня, передбачали свою долю: якщо до Нового року вона зацвіла, це був добрий знак.

Višnja je jedna od najstarijih voćaka u Ukrajini. Ona se koristila u novogodišnjim obredima, prije nego što je Petar I. uveo običaj ukrašavanja jelke. Iskopali bi je u jesen, posadili

u bačvu sa zemljom i ona je tako stajala u kući do Nove godine. Gledajući kako se višnja razvija, predviđali su kakva će biti godina. Ako je višnja procvjetala do Nove godine, to je bio dobar znak.

Використовувалася вишня і в народній медицині. В її складі є глюкоза, фруктоза, вітаміни С, В, РР, органічні кислоти, калій, магній, залізо. Сік вишні діє лікувально при хворобах легенів та нирок як антисептик. Сполуки, які утворюються у вишнях, попереджують інфаркти і нормалізують згортаємість крові. А ще вишня символізує дівочу, молодечу красу, чарування. Тому в українському фольклорі знаходимо:

Koristila se višnja i u narodnoj medicini. U njenom sastavu je glukoza, fruktoza, vitamini C, B, P, organske kiseline. Sok od višnje djeluje ljekovito kod bolesti pluća, bubrega i kao antiseptik. Višnja sprječava infarkt i normalizira zgrušavanje krvi. Višnja simbolizira djevojačku mladenačku ljepotu i čarobnost.

“Ой дівчино-вишенько,
Буде тобі лишенько.
Ой Ганночко-вишенько, вишенько,
Присуньсь до мене близенько, близенько.”

Отже, вишневе деревце, вишневий сад користуються в нашого народу любов’ю і великою шаною. Найцінніші, найкращі слова присвячені цьому дереву. Образ вишні піднявся до символу України. Любити свою вишневу Україну закликає В. Сосюра:

Dakle, drvo višnje, nasad višnje u našem narodu koristi se sa velikom ljubavi i poštovanjem. Najcjenjenije, najljepše riječi posvećene su ovoj voćki. Višnja se uzdigla do simbola Ukrajine. V. Sosjura poziva da volimo svoju višnjinu Ukrajinu.

“Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води.
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди!
Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її вічно живу і нову,
І мову її солов’їну.”

Підготувала Тетяна Рамач

ЛІТНЯ ШКОЛА 2011 НА ОСТРОВІ ХВАР

LJETNA ŠKOLA 2011 U STAROM GRADU NA OTOKU HVARU